

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 13. март 2014. године

Предмет бр. 89/09

Милорад ПЕЈЧИНОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 13. марта 2014. године, уз присуство следећих чланова:

Марека Новицког, председавајућег
Кристин Чинкин
Франсоаз Тулкенс

Уз помоћ

Ане Марије Тезано, заменика извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменуту жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, обављеног такође и електронским путем, у складу са правилом 13 § 2 свог Пословника, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 8. априла 2009. године и уписана је 30. априла 2009. године.
2. Дана 9. децембра 2009. године, Комисија је од жалиоца затражила додатне информације. Дана 30. новембра 2010. године, Комисија је поновила свој захтев.

3. Дана 18. децембра 2009. године, Комисија је затражила од Мисије владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) информације у вези са 43 жалбе уложене Комисији које се тичу несталих лица, међу којима је и жалба г. Милорада Пејчиновића.
4. Дана 23. марта 2010. године, ЕУЛЕКС је доставио одговор на захтев Комисије.
5. Дана 15. децембра 2010. године, жалиочева супруга је одговорила, у жалиочево име, на захтев Комисије од 30. новембра 2010. године.
6. Дана 20. априла 2011. године, жалба је прослеђена Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС)¹ како би се добиле примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета.
7. Дана 2. августа 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
8. Дана 7. новембра 2011. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
9. Дана 8. новембра 2011. године, Комисија је проследила своју одлуку СПГС-у и затражила УНМИК-ове примедбе на меритум жалбе, као и копије истражних списа који се односе на предмет.
10. Дана 21. фебруара 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ове примедбе на меритум жалбе, заједно са релевантном документацијом.
11. Дана 4. новембра 2013. године, Комисија је од УНМИК-а затражила да потврди да ли се достављање списа у вези са предметом може сматрати коначним. УНМИК је доставио свој одговор истог дана.
12. Дана 27. јануара 2014. године, Специјално тужилаштво Косова (СТРК) доставило је Комисији додатни истражни материјал у вези с овим предметом.
13. Дана 28. јануара 2014. године, Комисија је проследила СПГС-у додатне истражне документе, уз захтев за достављање додатних коментара на меритум ове жалбе.
14. Дана 10. фебруара 2014. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
15. Дана 3. марта 2014. године, жалилац је Комисији доставио додатне информације.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

A. Општи преглед догађаја²

---

¹ Списак скраћеница и акронима коришћених у тексту налази се у приложеном Прилогу.

² Списи на које се Комисија позива при навођењу овог општег прегледа догађаја су следећи: ОЕБС, „Како виђено, тако речено“, 1. том (октобар 1998 – јун 1999.) и 2. том (14. јун – 31. октобар 1999.); тромесечни извештаји Генералног секретара УН-а о Привременој управи мисије Уједињених нација на Косову; Годишњи извештаји полиције УНМИК-а (2000, 2001.); Фонд за хуманитарно

16. Предметни догађаји су се одиграли на територији Косова током сукоба и након успостављања Привремене управе мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК), јуна 1999. године.
17. Оружани сукоб током 1998. и 1999. године између српских снага с једне стране и Ослободилачке војске Косова (ОВК) и других оружаних групација косовских Албанаца с друге стране добро је документован. Након неуспеха међународних напора за решавање сукоба, 23. марта 1999. године, Генерални секретар Северно-атлантског споразумног савеза („НАТО“) објавио је почетак ваздушних напада на Савезну Републику Југославију (СРЈ). Ваздушни напади су почели 24. марта 1999. године, а окончани су 8. јуна 1999. године, када је СРЈ пристала да повуче своје снаге са Косова. Дана 9. јуна 1999. године, Међународне безбедносне снаге (КФОР), СРЈ и Република Србија потписале су „војно-технички споразум“ у ком су се сагласиле о повлачењу СРЈ са Косова и присуству међународних безбедносних снага након доношења одговарајуће резолуције Савета безбедности УН-а.
18. Дана 10. јуна 1999. године, Савет безбедности УН-а усвојио је Резолуцију 1244 (1999). Поступајући сходно Поглављу VII Повеље УН-а, Савет безбедности УН-а одлучио је да распореди међународне безбедносне снаге и цивилне представнике – КФОР, односно УНМИК – на територију Косова. Сходно Резолуцији Савета безбедности 1244 (1999), УН-у је дата пуна законодавна и извршна власт за привремену управу на Косову, укључујући спровођење правде. КФОР је имао задатак да успостави „безбедну средину у којој избегла и расељена лица могу безбедно да се врате кући“ и привремено обезбеди „јавни ред и мир“ све док међународни цивилни представници не буду могли да преузму одговорност за овај задатак. УНМИК се састојао из четири главне компоненте или стуба којима су руководиле Уједињене нације (цивилна управа), Високи комесар Уједињених нација за избеглице (хуманитарна помоћ, која је постепено окончана јуна 2000. године), ОЕБС (успостављање институција) и ЕУ (реконструкција и привредни развој). Сваки стуб је био под управом СПГС-а. Резолуцијом Савета безбедности УН-а 1244 (1999) УНМИК је овлашћен да „унапреди и штити људска права“ на Косову у складу са међународно признатим стандардима у погледу људских права.
19. Процене у погледу утицаја сукоба на расељавање популације косовских Албанаца крећу се од приближно 800.000 до 1,45 милиона. Након усвајања Резолуције 1244 (1999), већина косовских Албанаца који су побегли, или били насилно избачени из својих кућа током сукоба од стране српских снага, вратила се на Косово.

право „Отмице и нестанци не-Албанаца на Косову“ (2001.); Фонд за хуманитарно право „Косовска књига памћења“ (<http://www.kosovomemorybook.org>); УНМИК-ова канцеларија за нестала лица и судску медицину, Извештај о активностима 2002-2004; Европски суд за људска права, *Бехрами и Бехрами против Француске и Сарамати против Француске, Немачке и Норвешке*, бр. 71412/01 и 78166/01, одлука од 2. маја 2007; Међународна комисија за нестала лица, „Ситуација на Косову: попис“ (2010.); подаци које је издао Високи комесар Уједињених нација за избеглице (доступни на адреси www.unhcr.org) и Међународни комитет Црвеног крста (доступни на адреси <http://familylinks.icrc.org/kosovo/en>).

20. У међувремену, припадници неалбанске заједнице – углавном, али не само, Срби, Роми и словенски муслимани, као и косовски Албанци за које се сумња да су сарађивали са српским властима – постали су мета распрострањених напада од стране наоружаних групација косовских Албанаца. Тренутне процене у вези са бројем расељених косовских Срба крећу се између 200.000 и 210.000. Док је већина косовских Срба и другог неалбанског становништва побегла у ужу Србију и суседне земље, они који су остали постали су жртве системских убистава, отмица, насумичног притварања, сексуалног и родног насиља, пребијања и злостављања.
21. Иако постоји спор око бројки, процењује се да је више од 15.000 лица усмрћено или нестало током и одмах након косовског сукоба (1998-2000. године). Више од 3000 етничких Албанаца и око 800 Срба, Рома и чланова других мањинских заједница нестало је током овог периода. Пронађено је више од половине несталих лица и њихови посмртни остаци идентификовани су до краја 2010. године, док се, од октобра 2012. године, 1766 лица и даље води као нестало код Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК).
22. Од јула 1999. године, у склопу напора да се на Косово врати спровођење закона у оквиру владавине права, СПГС је затражио од држава чланица УН-а да подрже постављање 4718 чланова међународне полиције као цивилне компоненте УНМИК-а. Задатак полиције УНМИК-а био је да саветује КФОР у вези са полицијским питањима док полиција не добије довољан број чланова да преузме пуну одговорност за спровођење закона и да ради на развоју косовске полицијске службе. До септембра 1999. године, приближно 1100 међународних полицајаца распоређено је у УНМИК-у.
23. Распоређивање полиције УНМИК-а углавном је завршено до децембра 2000. године, са 4400 чланова особља из 53 земље, и УНМИК је преузео примарну одговорност за спровођење закона у свим крајевима Косова осим у Митровици. Према годишњем извештају полиције УНМИК-а из 2000. године, њој је пријављено 351 киднаповање, 675 убистава и 115 силовања у периоду од јуна 1999. до децембра 2000. године.
24. Услед колапса управљања правдом на Косову, УНМИК је јуна 1999. године успоставио ванредан правосудни систем. Он се састојао од ограниченог броја домаћих судија и тужилаца и функционисао је све до почетка рада редовног правосудног система, јануара 2000. године. Фебруара 2000. године, УНМИК је одобрио именовање међународних судија и тужилаца, најпре у области Митровице, а касније широм Косова, да би ојачао домаћи правосудни систем и гарантовао његову непристрасност. Од октобра 2002. године, домаћи правосудни систем састојао се од 341 домаћег и 24 међународне судије и тужилаца. Јануара 2003. године, Генерални секретар УН-а, при подношењу извештаја Савету безбедности о спровођењу Резолуције 1244 (1999) констатовао је да систем полиције и правосуђа на Косову у то време „добро функционише“ и да је „одржив“.
25. Јула 1999. године, Генерални секретар УН-а изјавио је у извештају Савету безбедности да УНМИК већ сматра да је питање несталих лица посебно акутан проблем у погледу људских права на Косову. Новембра 1999. године, при полицији УНМИК-а је основана Јединица за нестала лица (ЈНЛ), која је била задужена за истраживање могуће локације несталих лица и/или гробних места. ЈНЛ, заједно са Централном јединицом за кривичну истрагу (ЦЈКИ) полиције УНМИК-а, а касније наменска Јединица за истрагу

ратних злочина (ЈИРЗ), била је одговорна за кривичне аспекте предмета несталих лица на Косову. Маја 2000. године, успостављена је Комисија за проналажење и идентификацију жртава (КПИЖ), којом председава УНМИК, ради проналажења, идентификације и предавања посмртних остатака. Од јуна 2002. године, новооснована Канцеларија за нестала лица и судску медицину (КНЛСМ) при УНМИК-овом Одељењу правде (ОП) постала је једини орган који је овлашћен да утврди где се налазе нестала лица, идентификује њихове посмртне остатке и врати их њиховим породицама. Почевши од 2001. године, на основу Меморандума о разумевању (МоР) између УНМИК-а и Међународне комисије за нестала лица (МКНЛ) са седиштем у Сарајеву, допуњеног додатним споразумом из 2003. године, МКНЛ је спроводио идентификацију посмртних остатака путем ДНК анализе.

26. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
27. Истог дана, УНМИК и ЕУЛЕКС су потписали Меморандум о разумевању о модалитетима и правима и обавезама које проистичу из преноса УНМИК-ових предмета ЕУЛЕКС-у и повезаних списа који се тичу истрага, оптужница и других активности које су у току, а које су предузели УНМИК-ови међународни тужиоци. Убрзо након тога, потписани су слични споразуми у вези са списима којима су се бавиле међународне судије и полиција УНМИК-а. Сви споразуми су обавезивали ЕУЛЕКС да УНМИК-у пружи приступ документима који се односе на активности које су УНМИК-ови органи претходно предузели. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали УНМИК-ов ОП и полиција УНМИК-а требало је да буду предати ЕУЛЕКС-у.

В. Околности везане за отмицу и нестанак г. Слободана Пејчиновића

28. Жалилац је отац г. Слободана Пејчиновића.
29. Он наводи да су, крајем марта 1999. године, његови суседи г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. обавестили његовог сина да планирају да иду у Црну Гору, наводно да би пронашли посао и побегли од рата. Упркос противљењу жалиоца и његове супруге, г. Слободан Пејчиновић је одлучио да се придружи г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К; отишли су 26. марта 1999. године. Како је жалилац касније сазнао, наоружани припадници ОВК зауставили су сву четворицу у клисури Ругова, близу Пећи. Када су припадници ОВК сазнали да је жалиочев син Србин, издвојили су га од остале тројице. Г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. су касније ослобођени, али су чланови ОВК задржали г. Слободана Пејчиновића. Од тада се не зна где се он налази.
30. Жалилац и његова супруга, гђа Десанка Пејчиновић, сматрају да су г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. преварили њиховог сина и намерно га „предали“ припадницима ОВК. Жалилац је обавестио Комисију да је један други сусед касније рекао његовој супрузи да је њиховог сина убио припадник ОВК, г. Б. Ј. Ову информацију су жалиоцу независно

потврдили рођак г. Б. К, г. Т. К, и унук г. Т. К. Није јасно да ли је ова информација достављена истражним органима.

31. Жалиочева супруга, гђа Десанка Пејчиновић, додаје да је 15. јула 1999. године пријавила отмицу и нестанак свог сина италијанском КФОР-у, у њиховом кампу у селу Гораждевац, у близини Пећи. Дана 16. јула 1999, исту пријаву поднела је полицији УНМИК-а у Пећи, где је дала изјаву. Дана 12. августа 1999. године, поново је отишла до полиције УНМИК-а у Пећи; тамо је дала другу изјаву и затражила број предмета истраге коју је полиција наводно отворила у вези с отмицом њеног сина, али није јој дат број предмета. Октобра 1999. године, пријавила је отмицу и нестанак г. Слободана Пејчиновића МКЦК-у и Црвеном крсту Србије.
32. Током 2004. године, гђа Пејчиновић је поднела кривичну пријаву јединици за истраге полиције УНМИК-а у Митровици. Исте године, заједно са другим члановима Удружења породица киднапованих и убијених на Косову и Метохији, састала се са службеником за везу ЈНЛ-а при полицији УНМИК-а у Београду, где је такође дала изјаву.
33. Жалиочева супруга додаје да је такође пријавила случај свог сина Међународном кривичном трибуналу за бившу Југославију (МКТЈ) и да је лично разговарала о томе са главном тужитељком МКТЈ-а током њене посете Београду. Марта 2006. године, гђа Пејчиновић је поднела кривичну пријаву у вези с отмицом њеног сина против г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. српском Тужилаштву за ратне злочине у Београду.
34. Жалиочева супруга додаје да је 2010. године такође дала изјаву ЕУЛЕКС-овом ЈИРЗ-у у Пећи и Приштини.
35. Жалилац и његова супруга тврде да, упркос свим њиховим напорима, ниједан надлежни орган није пружио никакав одговор, иако су „обећали да ће веома вредно радити на решавању [њиховог] случаја.“
36. Дана 5. октобра 1999. године, МКЦК је отворио захтев за проналажење г. Слободана Пејчиновића, који је и даље отворен³. Према потврди датираној на 26. јун 2001. године, жалиочев син се води као нестало лице код Црвеног крста Србије од 5. августа 1999. године. Његово име се такође налази на списку „особа које се још увек воде као нестале због некадашњег оружаног сукоба на Косову“, који је МКЦК доставио УНМИК-у 10. септембра 2001. године, на ЦЈКИ-јевом „Списку киднапованих Срба на Косову и Метохији“, као и у бази података коју води УНМИК-ов КНЛСМ⁴. У релевантном пољу ставке у бази података на мрежи коју води МКНЛ⁵ у вези са г. Слободаном Пејчиновићем стоји следеће: „прикупљено довољно референтних узорак“ и „није пронађен подударни ДНК“.

³ База података МКЦК-а је доступна на адреси: <http://familylinks.icrc.org/kosovo/en/pages/search-persons.aspx> (прегледано 10. марта 2014).

⁴ База података КНЛСМ-а није отворена за јавност. Комисија јој је приступила у вези с овим предметом 10. марта 2014.

⁵ База података МКНЛ-а је доступна на адреси: http://www.icmp.org/fdmsweb/index.php?w=mp_details&l=en (прегледано 10. марта 2014).

С. Истрага

37. У овом предмету, Комисија је од УНМИК-а примила истражне документе који су се претходно налазили код ЈИРЗ-а полиције УНМИК-а и УНМИК-овог КНЛСМ-а. Када је Комисији доставио списе, фебруара 2012. године, УНМИК је напоменуо да можда постоји још информација у вези са овим предметом, које се не налазе у достављеним документима. Међутим, 4. новембра 2013. године, УНМИК је потврдио Комисији да нису добијени додатни документи у вези са овим предметом.
38. Поред горенаведеног, Комисија је 27. јануара 2014. године од СТРК-а добила неке додатне истражне документе, који су се претходно налазили у Кривичном одсеку УНМИК-овог ОП-а.
39. Што се тиче објављивања података који се налазе у списима, Комисија подсећа да јој их је УНМИК дао на увид под обавезом чувања поверљивости података. У том погледу, Комисија мора појаснити да, иако њена процена овог предмета проистиче из детаљног разматрања доступне документације, објављује се само ограничен број информација из ње. Стога је у следећим пасусима наведен преглед релевантних истражних корака које су предузели истражни органи. Комисија ће применити исти приступ на документа која је добила од СТРК-а.

Документи у спису које је доставио УНМИК

40. Спис садржи примерак писма Начелника покрајинског тима за везу с КФОР-ом при Министарству унутрашњих послова Србије (МУП), датираног на 20. јун 2001. године, упућеног КФОР-у и полицији УНМИК-а. Тим писмом се од УНМИК-ових органа тражило да спроведу истрагу у вези са наводним отмичарима г. Слободана Пејчиновића и да обавесте покрајински тим за везу с КФОР-ом при МУП-у и породицу о резултатима.
41. Уз писмо је приложена писана изјава жалиоца и његове супруге, дата у Београду, 12. фебруара 2001. године. Поред веома кратког описа околности отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића, додаје се да је италијански КФОР ухапсио г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. 14. августа 1999. године у Пећи и да је троје лица присуствовало хапшењу, М. Б, М. В. и В. В. Међутим, породица није обавештена о резултатима разговора са ухапшеним лицима. Отац г. А. Б. рекао је жалиоцу и његовој супрузи да треба да се распитају за свог сина у Рожају, у Црној Гори. Уз изјаву су приложени фотографија г. Слободана Пејчиновића, копија личне карте г. А. Б. и фотографија његовог оца, г. Р. Б.
42. Дописом од 23. јуна 2001. године, ЈНЛ при полицији УНМИК-а проследио је ЦЈКИ-ју горепоменути МУП-ов захтев и затражио је од ЦЈКИ-ја да предузме истрагу отмице и нестанка Слободана Пејчиновића, јер ЈНЛ „[није] имао никакав траг о њему“. ЈНЛ је изгледа покренуо истрагу по том питању под бр. предмета 2001-001041.
43. У допису који је стигао као одговор, датираном на 25. јун 2001. године, Начелник ЦЈКИ-ја обавестио је ЈНЛ да у ЦЈКИ-јевој бази података нису могли да пронађу ништа везано за овај предмет. ЦЈКИ је затражио детаљне информације о околностима „наводне отмице“, имена очевидаца и њихове изјаве, као и објашњење о томе шта

значи „Рожај“; ЦЈКИ ће „одложити [своју] истрагу“ док не добије тражено објашњење. У спису се не налази одговор на овај захтев.

44. ЈНЛ-ов Извештај о наставку случаја садржи следећи релевантан унос датиран на 29. јун 2001: „Одговор на допис ЦЈКИ-ја. Очигледно немају намеру да предузму даље кораке по том предмету и очекују да ми то урадимо уместо њих. Прослеђено [нечитљиво] бироу да би им се указало на тешкоће у раду и сачекати сарадњу ЦЈКИ-ја“.
45. У допису ЈНЛ-а при полицији УНМИК-а, датираном на 22. децембар 2001. године, наводи се да је МКЦК доставио српском Координационом центру за Косово и Метохију (КЦКМ) списак 75 несталих лица за која је МКЦК прикупио анте-мортем податке. Списак који је приложен уз тај допис садржи име г. Слободана Пејчиновића.
46. У недатираном МКЦК-овом формулару за идентификацију жртве у погледу г. Слободана Пејчиновића, који је изгледа МКЦК попунио и доставио надлежним органима, као што је горе поменуто, налази се анте-мортем опис г. Слободана Пејчиновића, као и име, адреса и бројеви телефона за контакт жалиоца.
47. У још једној, недатираној, писаној изјави коју су потписали г. и гђа Пејчиновић дат је генералан опис околности отмице и нестанка њиховог сина. У њој су иста три лица споменута као осумњичени. Г. и гђа Пејчиновић додају да су током бомбардовања више пута ишли у Рожаје, у Црној Гори, како би потражили свог сина, али узалуд. У изјави се даље наводи да су, на инсистирање гђе Пејчиновић, карабинијери италијанског КФОР-а привели г. А. Б. „и његове пријатеље“ на разговор. Пошто није обавештена о резултатима ових разговора, она је затражила помоћ „међународне полиције“ у Пећи, али када је затражила да буде обавештена о статусу истраге, полицајци су јој грубо одговорили да се то ње не тиче. Г. и гђа Пејчиновић су се 2001. године жалили Српском националном већу у Северној Митровици, покушавајући да добију информације у вези с истрагом. Изгледа да се њихов састанак са службеницима карабинијера и „међународним истражитељима“ одиграо у Северној Митровици отприлике у то време. Међутим, упркос обећањима која су дали ти службеници, нису им пружене информације о судбини њиховог сина нити о статусу истраге.
48. У допису ЦЈКИ-ја полиције УНМИК-а упућеном канцеларији ЈНЛ-а у Београду, означеном са „за Десанку и Милорада Пејчиновића“, датираном на 10. април 2003. године, наведено је да је ЦЈКИ истраживао случај жалиоцевог сина, бр. 2003-00011, од фебруара 2003. године, јер га је КФОР предао ЦЈКИ-ју тек јануара 2003. године. Даље се наводи: „Тренутно проверавамо све осумњичене и сведоке, који су споменути у изјави коју је дао [жалилац]. За наставак истраге би било од велике помоћи ако би Слободанови родитељи могли да нам дају неке нове информације, које су можда добили од фебруара 2001. до данас“. У допису је даље наведен број телефона за контакт истражитеља ЦЈКИ-ја задуженог за случај.
49. У неколико докумената, под датумима од 29. априла до 2. маја 2003. године, назначено је да је, на захтев ЦЈКИ-ја, српска полиција контактирала г. и гђу Пејчиновић, који су пристали да дају изјаву полицији УНМИК-а у вези са предметом бр. 2003-00011, 8. маја 2003. године, у Куршумлији, у ужој Србији. У спису се налази копија изјаве гђе

Пејчиновић, коју је забележила полиција УНМИК-а 8. маја 2003, у полицијској станици у Куршумлији, у ужој Србији.

50. Гђа Пејчиновић је у тој изјави навела да нема нових информација које су директно везане за отмицу и нестанак њеног сина. Међутим, она је рекла да га је препознала међу наоружаним припадницима паравојне организације „Ослободилачка војска Прешева, Медвеђе и Бујановца“ (на албанском: *Ushtria Çlirimtare e Preshevës, Medvegjës dhe Bujanocit*, УЏРМВ), која је тада имала операције на југу уже Србије, на фотографији која је објављена у косовским новинама маја 2001. године. Отприлике у исто време, препознала је још једног косовског Србина који је нестао, г. И. М, на другој фотографији, међу припадницима ОВПМБ-а. Фотографије су дате на располагање полицији УНМИК-а. Она је такође дала имена две особе које су биле упознате са местима и околностима под којима су те две фотографије снимљене.
51. Гђа Пејчиновић је додала да се такође састала са начелником КНЛСМ-а, који је онда наводно пришао г. А. Б. и питао га где се налази г. Слободан Пејчиновић, али г. А. Б. није ништа рекао. Она је такође изјавила да је дан пре нестанка г. Слободана Пејчиновића, г. С, ујак г. А. Б, посаветовао њеног суседа, г. М. М. „да склоне своју децу“, јер ће их неко „покупити“. Отац г. А. Б. је рекао њој и жалиоцу да иду да потраже свог сина у Рожају, у Црној Гори.
52. У преводу новинског чланка, на коме је руком исписан датум 7. новембар 2003. на врху стране, налази се интервју са гђом Пејчиновић, у коме она понавља детаљан опис отмице и нестанка свог сина и наводи имена исте три осумњичене особе. Она такође каже да се чини да, упркос бројним уверавањима, органи КФОР-а и УНМИК-а нису предузели ништа.
53. У ставци на списку случајева везаних за убиства и нестанке, без датума, који је очигледно КЦКМ доставио УНМИК-у, у вези са отмицом и нестанком г. Слободана Пејчиновића, предмет бр. 2003-00011, налазе се имена три горенаведене осумњичене особе. У руком исписаној напомени у делу „коментари“ стоји: „све указује на то да је жртва добровољно отишла од куће“.
54. ЈНЛ-ов Извештај о анте-мортем истрази у вези са жалиочевим сином носи број 1126/ИНВ/04 и садржи унакрсну референцу на ЈНЛ-ов досије бр. 2001-001041. Овај предмет је изгледа отворен 1. децембра 2004. године, а затворен 5. фебруара 2005. године. У пољу „Сведок“ наведена су имена три горенаведене особе (видети § 29) и напомена „сви су потенцијални осумњичени“.
55. У пољу „Историја предмета“ такође је назначено да је, након што их је зауставио ОВК, г. Слободан Пејчиновић, заједно са г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К, одведен у „локални штаб ОВК“. Према њиховим изјавама, „сви су задржани у подруму зграде ОВК“. У пољу „Даља истрага“ стоји: „Мајка НЛ... пријавила је отмицу италијанском КФОР-у, али никада није обавештена о резултатима њихове истраге“.
56. У пољу „Испитани сведоци“ стоји: „Није било могуће ступити у контакт ни са једним сведоком, јер, према расположивим информацијама, они живе ван Косова или информације о њиховој локацији тренутно нису доступне. ... Та тројица Албанаца који

су били са НЛ пре његовог нестанка позвани су на испитивање и наводно су ослобођени свих оптужби јер су пуштени на слободу“.

57. Овај извештај се завршава закључком: „Нису добијене информације које указују на могуће гробно место. Информације којима располажемо јасно указују на кривичну природу нестанка г. Пејчиновића. Овај предмет треба да остане отворен у оквиру ЈРЗ-а“. Коначан статус ове ЈНЛ-ове истраге је „неактиван“.
58. Спис садржи штампани извод на једној страни из ЈНЛ-ове базе података у вези с предметом бр. 1126/ИНВ/04, сачињен 18. априла 2005. године, у коме су укратко наведене околности отмице и нестанка жалиоцевог сина, укључујући имена три наводно осумњичена лица, г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. У пољу „резултати“ стоји „на чекању“.
59. У Извештају о покретању случаја (ИПС) Кривичног одсека УНМИК-овог ОП-а, бр. 2007/700/ПЕ/АЦ, са унакрсним референцама за предмете бр. ЈИРЗ 2003-00011 и ЈНЛ 2001-001041, дати су познати подаци о отмици и нестанку г. Слободана Пејчиновића, уз спомињање тројице потенцијалних осумњичених. Наведено је да је гђа Пејчиновић препознала свог сина и још једног несталог косовског Србина међу наоружаним припадницима ОВПМБ-а, којима се можда придружио да би спасио свој живот. У ИПС-у се закључује да је, упркос томе што је прошло доста времена, још увек могуће покренути истрагу против три лица, због сумње да су били саучесници у вршењу ратних злочина.
60. У захтеву за предузимање истражних радњи, датираном на 31. јануар 2008. године, међународни тужилац (МТ) задужен за овај случај затражио је од ЈИРЗ-а да предузме одређене мере у вези с предметом бр. 2003-00011 против г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К, под сумњом да су били саучесници у вршењу ратних злочина, чиме су прекршили члан 142 Кривичног закона Југославије. Полицији је наређено да обави разговор са осумњиченима у вези с околностима отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића, прибави његове фотографије и организује процену стручњака у погледу тога да ли се он заиста налази на тој фотографији у новинама (видети §50 изнад). Требало је да полицијски извештај о овим мерама буде достављен МТ-у до 15. марта 2008. године.
61. Спис такође садржи низ недељних извештаја „1. тима“ ЈИРЗ-а полиције УНМИК-а, за период од 7. фебруара до 23. октобра 2008. У сваком од њих се налази одељак везан за истражне активности по предмету бр. 2003-00011 и ИПС бр. 2007/700/ПЕ/АЦ.
62. Следи резиме релевантних активности наведених у тим недељним извештајима:

<i>Датум извештаја:</i>	<i>Активност/последични развој догађаја:</i>
7. фебруар 2008.	Предмет додељен новом истражитељу, рок за извештај је 15. март 2008.
1. март 2008.	Истражитељ се састао са надлежним МТ-ом, добио је оригинални примерак фотографије жртве, као и слике које је доставила гђа Пејчиновић, проверио могућности за форензичку анализу фотографија, али му је речено да за то нема капацитета; правни референт МТ-а обећао да ће помоћи да се то организује.

7. март 2008. МТ споменуо истражитељу да овај случај истражује српска полиција.
13. март 2008. Идентификован је стручњак у полицији УНМИК-а који може да обави форензичку анализу фотографија.
21. март 2008. Истражитељ је обавио консултације са идентификованим вештаком полиције УНМИК-а и добио је мишљење; такође се састао са два сведока и узео њихове потписане изјаве, добио је информацију да се г. Б. К. можда налази ван Косова.
7. април 2008. Извештај достављен МТ-у, истражитељ чека одлуку МТ-а о даљим корацима.
14. јул 2008. Истражитељ се састао са МТ-ом, који је препоручио привремену обуставу истраге; писмена одлука МТ-а по том питању уследиће до краја месеца.
4. август 2008. МТ је напустио УНМИК, предмет ће бити додељен другом МТ-у.
14. август 2008. Предмет још увек није поново распоређен.
12. септембар 2008. Додељен нови МТ; предмет је под разматрањем; истражитељ чека даљи савет МТ-а.
63. У штампаном изводу из ЈИРЗ-ове базе података у вези с предметом бр. 2003-00011, који је изгледа сачињен 8. фебруара 2008. године, стоји да је предмет уписан у ЦЈКИ-јеву базу података 22. јануара 2003. године, у њему је наведена референца на ИПС бр. 2007/700/ПЕ/АЦ, а г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. су наведени као осумњичени. Поред њега се налазе резултати претраге имена осумњичених у информационом систему косовске полиције, међу којима је приказан један случај мањег прекршаја у који је био умешан један од њих, г. Б. К, септембра 2004. године.
64. Дана 11. фебруара 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ је затражио од УНМИК-овог Центра за централну обраду да му достави све информације везане за г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К, укључујући фотографије и породичне везе.
65. У документу без датума, који личи на штампани извод из базе података, види се да су двојица од тројице потенцијалних осумњичених, г. Б. Х. и г. Б. К, тамо уписани као „војници/борци“ ОВК.
66. У електронској поруци од 23. септембра 2008. године, коју је директор криминологије полиције УНМИК-а послао Кривичном одсеку УНМИК-овог ОП-а, у вези са истрагом отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића и неким другим кривичним предметима, пише следеће:
- „Иако разумемо проблеме са којима се ОП тренутно суочава као резултат прераног смањења броја особља, такође имамо обавезу да закључимо ове предмете јер је ЕУЛЕКС назначио да не жели да их преда. Убудуће ћу упутити људе из ЕУЛЕКС-а на ОП у вези са овим застарелим предметима. Покушавамо да се решимо ових предмета од априла 2008. године“.
67. Потписаним обрасцем о ланцу одговорности потврђује се да је 3. марта 2008. године, истражитељ ЈИРЗ-а предао МТ-у фотографије г. Слободана Пејчиновића.

68. У документу названом „Ревизија предметних досијеа УНМИК-овог ЈИРЗ-а“, датираном на 20. новембар 2008. године, укратко су наведене чињенице о предмету, након што га је размотрио полицијски службеник ЕУЛЕКС-а, у присуству надлежног ЈИРЗ-овог истражитеља. Између осталог, наведено је да је предмет пријављен тужиоцима 2001. године, а у пољима везаним за осумњичене стоји „ниједан“. У пољу „Додатне примедбе или коментари“ наведено је: „Оригинални примерак досијеа изгубљен је током примопредаје између двоје УНМИК-ових тужилаца и нема информација о томе да ли је оригинални примерак пронађен. Предмет се састоји из једне фасцикле са приближно 150 страна копираних докумената“.

Документи које је доставио СТРК

69. У спису се налази одређени број старијих ЦЈКИ-јевих истражних докумената везаних за случај г. Слободана Пејчиновића. Први документ је копија оригиналног првобитног извештаја о инциденту полиције УНМИК-а у вези с овим предметом, датиран на 22. јануар 2003. године. У извештају ЦЈКИ-јевог истражитеља, датираном на 8. април 2003. године, наводи се да је истражитељ затражио од Канцеларије за подршку истрази ЦЈКИ-ја да провери личне податке несталог лица и наводних осумњичених, као и фотографије, укључујући оне у којима је лице у униформи ОВПМБ-а (видети § 50 изнад); такође се наводи да [ће] се ступити у „контакт са родитељима преминулог лица преко српске канцеларије за везу да би они били обавештени о напретку истраге“.

70. У спису се такође налазе коментари ЦЈКИ-јевог истражитеља, датирани на 8. мај 2003. године, у вези са изјавом гђе Десанке Пејчиновић, коју је исти истражитељ забележио истог дана.

71. У Резимеу предмета од 21. маја 2003. године, исти ЦЈКИ-јев истражитељ препоручује да се предузму следећи кораци: поново обавити разговор са гђом Пејчиновић, контактирати МКТЈ, контактирати начелника КНЛСМ-а, обавити разговор са тројицом осумњичених, проверити базу података италијанског КФОР-а у Пећи, обавити „техничку“ анализу фотографија и проверити податке чланова ОВПМБ-а.

72. Дана 19. јула 2003. године, други ЦЈКИ-јев истражитељ је попунио Резиме о истрази случаја. Поред горенаведених активности, он је препоручио и следеће:

- прибавити целокупну полицијску изјаву г. Милорада Пејчиновића од 12. фебруара 2001. године;
- проверити све расположиве базе података у вези с предметом и тројицом осумњичених;
- пронаћи додатне сведоке и обавити разговор са њима (фотограф који је снимео слике чланова ОВПМБ-а, г. М. М. и г. С.).

73. Међутим, из формулара о ажурирању ЦЈКИ-јевог досијеа од 22. јула 2003. године види се да је случај категорисан као „приоритет 4“ и затворен. У руком исписаној напомени на овом формулару од 27. августа 2003. године стоји:

„Нестало лице је добровољно отишло са својим пријатељима да ради у Црну Гору. Никада није стигао, а 2 године касније сликан је за новине у униформи ОВК. Родитељи жртве инсистирају на томе да је преварен и приморан да се

придружи ОВК. Овде нема доказа о ратном злочину. Нема информација о сведоцима или осумњиченима. Случај ЈНЛ-а“.

74. Више од четири године касније, 15. октобра 2007. године, Директор ОП-а је примио писмо истражног судије Суда за ратне злочине Србије, у коме се траже нове информације о истражним радњама које су против тројице осумњичених предузели органи УНМИК-а у погледу случаја отмице жалиочевог сина. Неколико дана касније, на одговор Директору ОП-а, Кривични одсек је потврдио да у свом регистру нема информације о овом предмету.
75. Према недатираној „Личној карти предмета“ Кривичног одсека по предмету г. Слободана Пејчиновића, Кривични одсек је примио и уписао предмет 16. октобра 2007.
76. У ЈИРЗ-овом Извештају о анализи случаја, датираном на 22. октобар 2007. године, у пољу „Резиме злочина“, наведено је следеће: „Постоји тврдња да је међународна полиција стационирана у Пећи 14. августа 1999. године ухапсила осумњичене, али за сада нема резултата икаквих даљих истрага. Све истраге наговештавају да је жртва добровољно отишла од куће, нема доказа отмице или ратног злочина“. У извештају се даље наводи да у овом случају нема физичких доказа или очевидаца отмице. Препорука истражитеља је да, због недостатка доказа, „случај треба да остане затворен“.
77. У извештају датираном на 9. фебруар 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ задужен за овај случај обавестио је МТ-а да је тог дана позвао гђу Десанку Пејчиновић телефоном и јавио јој да започиње истрагу отмице њеног сина и затражио јој његове фотографије. Она је обећала да ће их доставити што је пре могуће.
78. Дана 7. марта 2008. године, исти ЈИРЗ-ов истражитељ је обавестио МТ-а да је добио горенаведене фотографије 23. фебруара 2008. године. На његов захтев, 27. фебруара 2008. године, КНЛСМ је потврдио да они не могу да идентификују особе на тим фотографијама. Дана 28. фебруара 2008. године, исто је потврдио Начелник форензичке лабораторије полиције Косова. Истог дана, Начелник форензичке лабораторије пограничне полиције такође је изјавио да његова лабораторија не поседује неопходну експертизу, али да могу да увећају фотографије ради могуће даље анализе. Увећане фотографије су примљене 7. марта 2008. године.
79. Дана 9. марта 2008. године, истражитељ је обавестио МТ-а да је организовао разговор са г. А. Б. и г. Б. Х, али да је обавештен да је г. Б. К. давно напустио Косово и да сада живи негде у Сједињеним Америчким Државама.
80. У спису се налази изјава г. Б. Х, забележена 10. марта 2008. године. Он је изјавио да ни он ни друга двојица осумњичених нису били припадници ОВК током рата. У погледу тога шта им се десило 26. марта 1999. године, он је појаснио да су их, после пет или шест сати хода у Руговској клисури, након што су сва четворица напустила Пећ, зауставили наоружани припадници ОВК и одвели их у мали амбар у планинама, где су сви били посебно саслушани. Након тога су сва четворица одведена у другу кућу, такође у планинама; било им је потребно шест до седам сати хода да тамо стигну. Чланови ОВК су их у тој кући поново саслушавали и тукли. Ујутру су њих тројицу

поново одвели у „складиште“, удаљено приближно сат времена хода. Међутим, чланови ОВК су задржали г. Слободана Пејчиновића, јер су схватили да је Србин. То је био последњи пут да га је г. Б. Х. видео или чуо за њега.

81. Према истој изјави, г. Б. Х, г. А. Б. и г. Б. К. били су задржани у том „складишту“ око две седмице, заједно са осталим „цивилима“ који су били притворени и коришћени за ситне кућне послове. Када је у тој области започела српска офанзива против ОВК, сви су отишли у Албанију, из безбедносних разлога. Он се убрзо након тога раздвојио од своје двојице пријатеља и отишао да посети своју породицу. Касније је отишао у камп за обуку ОВК у селу Мулет, у близини Тиране. Након што је завршио обуку у трајању од две седмице, остао је тамо; изјавио је да никада није учествовао у операцијама ОВК на Косову. Он је такође изјавио да не зна да ли је иједан од његове двојице пријатеља био у ОВК.
82. Током разговора, који је обављен 11. марта 2008. године, г. А. Б. је углавном потврдио изјаву г. Б. Х. Међутим, он је изјавио да су припадници ОВК скоро одмах „открили да је [Слободан] Србин и ситуација се погоршала“. Према његовим речима, жалиочевог сина је друга група чланова ОВК одвела из „дрвеног амбара“ у планине; након тога су сва четворица саслушавана и тучена. Убрзо након тога, преостала тројица су пребачена у „складиште“. Када су дошли у Албанију, г. А. Б. је отишао у центар за обуку ОВК у селу Мулет, у близини Тиране, где је „неколико дана тренирао да постане војник ОВК“. Након што је завршио обуку, он се придружио јединици ОВК која је вршила операције у зони „Паштрик“ (алб.) на Косову.
83. И г. Б. Х. и г. А. Б. су изјавили да не могу да се сете ниједне локације где су се зауставили, где су били саслушавани или притворени, јер су ходали по мраку, а ту област су касније разориле српске снаге. Такође су изјавили да нису познавали ниједног припадника ОВК и нису могли да се сете ниједног имена или надимка припадника ОВК нити осталих који су били умешани у њихово хапшење и притварање. Обојица су такође навела да су чули да је г. Б. К. напустио Косово и отишао у САД.
84. Дана 12. марта 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ је питао службеника полиције УНМИК-а, форензичара, да ли може да прегледа фотографије које су доставиле жалиочева супруга и гђа Д. М. (видети §§ 77-78 горе у тексту). У одговору у електронској поруци од 14. марта 2008. године, форензичар полиције УНМИК-а обавестио је ЈИРЗ-овог истражитеља да „то није његова област експертизе“.
85. У електронској поруци од 14. марта 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ је обавестио МТ-а да је, након што је узео изјаве г. Б. Х. и г. А. Б, „открио додатне информације о томе да су се они прикључили ОВК неколико дана пре него што су кренули у Црну Гору преко планина. Потребно ми је [мало] времена да покушам да [дођем до] неких информација из архиве КЗК-а [о томе]“.
86. Дана 15. марта 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ је поново писао истом форензичару полиције УНМИК-а и обавестио га да му је дато овлашћење да предузме форензичку анализу фотографија. У спису се не налази никакв налог МТ-а у том погледу.

87. У електронској поруци од 17. марта 2008. године, форензичар полиције УНМИК-а обавестио је ЈИРЗ-овог истражитеља да је „обавио мерења и поставио ознаке [...] и дошао до закључка да су наведени мушкарци на две достављене фотографије вероватно различите особе. Немогуће је доћи до дефинитивног закључка због другачије перспективе и велике удаљености са које је снимано. Стручњаци форензичке лабораторије КПС-а не пружају овакву врсту анализа“. На приложеној фотографији се види да је поређење извршено само у погледу фотографије г. Слободана Пејчиновића коју је доставила његова мајка и наводно његове фотографије у униформи ОВПМБ-а.
88. Такође, у одређеном броју извештаја и електронских порука из фебруара и марта 2008. године, истражитељ ЈИРЗ-а је навео да је истовремено ангажован да ради у сменама на операцији смиривања нереда у Северној Митровици, што му одузима много времена.
89. У извештају датираним на 20. март 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ је навео да се састао са сродницима г. Б. К, који су га обавестили да је г. Б. К. напустио Косово са својом породицом и да нико не зна где се он налази.
90. Дана 10. маја 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ је поднео свој коначни извештај МТ-у задуженом за предмет бр. 2003-00011, у коме је препоручио да се овај предмет „привремено затвори“ док се не прибаве нови релевантни докази или се не пронађу сведоци. У прегледу активности, истражитељ је споменуо да:
- „... [двојица испитаних] сведока нису знала где се налази место на коме су ухапшени и која је локација куће у шуми у којој су били притворени. Сведоци не могу да препознају ниједног припадника ОВК ...
- Форензичар је анализирао фотографију... према његовим речима, лица на овим двама фотографијама су две различите особе.
- Истражитељ је разговарао са начелником за истраге КНЛСМ-а који је водио истрагу овог случаја пре неколико година. Према његовим речима, лица на овим двама фотографијама су различите особе и Слободан је убијен током рата, али КНЛСМ још увек није могао да нађе његово тело“.
91. У „Прегледу“ ЈИРЗ-овог истражитеља, датираним на 10. мај 2008. године, само се понављају чињенице и закључци из горепоменутог извештаја од 5. маја 2008. године.
92. Према горепоменутој „Личној карти предмета“ Кривичног одсека ОП-а (видети § 75), 11. октобра 2008. године, ЈИРЗ је поднео кривичну пријаву у вези с овим предметом. Међутим, ова пријава се не налази међу истражним документима доступним Комисији.
93. Дана 20. септембра 2013. године, ЕУЛЕКС-ов тужилац додељен СТРК-у донео је пресуду којом се одбацује кривична пријава полиције УНМИК-а по предмету бр. 2003-00011 (видети §§ 90 и 92 изнад) и одлучио да затвори ову истрагу. ЕУЛЕКС-овом ЈИРЗ-у је поверено да обавести гђу Десанку Пејчиновић о тој одлуци.

Д. ЕУЛЕКС-ово разјашњење

94. Као што је горе напоменуто (§ 3), дана 18. децембра 2009. године, Комисија је затражила од ЕУЛЕКС-а да обезбеди додатне информације у вези са четрдесет и три жалбе уложене Комисији. У свом одговору (видети § 4 горе у тексту), од 23. марта

2010. године, службеници ЕУЛЕКС-а су објаснили да су претражили доступне изворе, укључујући списак предмета „пронађен јула 2009. у архиви зграде РТС-а (УНМИК их није званично предао ЕУЛЕКС-у јер нису више „активни“ већ обустављени, прекинути или затворени)“.

95. У истом одговору, ЕУЛЕКС је додао да потрага није била детаљна пошто доступни извори нису дали информације по питању следећег:
- предметима, кривичним извештајима или информацијама које полиција УНМИК-а уопште није предала тужиоцима УНМИК-а или који никад нису ни доспели до тужилаца УНМИК-а;
  - предметима које је обрађивала полиција УНМИК-а, који су затим предати локалној полицији или тужиоцима, али то није пријављено УНМИК-у нити тужиоцима ЕУЛЕКС-а;
  - многим предметима које су обрађивали тужиоци УНМИК-а пре него што је УНМИК-ов ОП формирао централизован регистар предмета 2003. године.
96. Међутим, претрага ЕУЛЕКС-ових списа пружила је информације о само два предмета наведена у захтеву Комисије од 18. децембра 2009. године, од којих се један односи на отмицу и нестанак г. Слободана Пејчиновића. Нису пронађени списи или друге информације у вези са преосталим 41 предметом. ЕУЛЕКС није могао да потврди да ли су „полиција и/или тужиоци УНМИК-а уопште испитали“ случајеве за које нису пронађени списи.
97. У погледу овог предмета, ЕУЛЕКС је потврдио да, према бази података Кривичног одсека ОП-а, УНМИК-ов МТ је „... поднео захтев судској полицији да спроведе истрагу 8. новембра 2007. године. ... Предмет је додељен [...] да би се саставило одбацивање. Предмет је предат ЕУЛЕКС-у 29. децембра 2008. године. Предмет је од тада под надлежношћу ЈИРЗ-а ЕУЛЕКС-овог СТК-а.

III. ЖАЛБА

98. Жалилац се жали на УНМИК-ов наводни пропуст да ваљано истражи отмицу и нестанак његовог сина. У том погледу, Комисија сматра да се жалилац позива на кршење процедуралног проширења члана 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).
99. Жалилац се такође жали на душевну бол и патњу, које су наводно проузроковане њему и његовој породици овом ситуацијом. У том погледу, Комисија сматра да се жалилац ослања на члан 3 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

A. Наводно кршење процедуралне обавезе сходно члану 2 ЕКЉП

1. Опсег разматрања Комисије

100. При одлучивању о томе да ли сматра да је дошло до повреде члана 2 (процедуралног проширења) ЕКЉП, Комисија узима у обзир постојећу судску праксу, нарочито ону Европског суда за људска права. Међутим, Комисија је такође свесна чињенице да се жалбе упућене њој значајно разликују од оних које су поднете Суду. Као прво, тужена страна није држава, већ привремена међународна територијална управа овлашћена да обавља привремене дужности на Косову. За УНМИК се не везују никакве сумње у погледу материјалних обавеза сходно члану 2 ЕКЉП. Друго, док су они који су осумњичени за наводна убиства и/или отмице недржавни актери у ограниченом броју предмета пред Европским судом, такви су сви осумњичени у предметима пред Комисијом и углавном су, али не искључиво, повезани са сукобом. Комисија мора узети у обзир ове факторе при првобитној процени процедуралних позитивних обавеза међудржавне организације у погледу поступака учињених од стране трећих страна на територији над којом има привремену законодавну, извршну и судску контролу.
101. Пре него што започне разматрање меритума жалбе, Комисија би желела да разјасни домен свог разматрања.
102. Комисија напомиње да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно следећим инструментима који се тичу људских права: Универзалној декларацији о људским правима, Европској конвенцији о људским правима и њеним протоколима, Међународном споразуму о грађанским и политичким правима (МСГПП), Међународном споразуму о економским, социјалним и културним правима, Међународној конвенцији о уклањању свих видова расне дискриминације, Конвенцији о уклањању свих видова дискриминације жена, Конвенцији против мучења и осталог окрутног, нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања и Конвенцији о правима детета.
103. Комисија такође примећује да, према члану 1.2 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, Комисија „треба да проучи жалбе уложене од стране било које особе или групе особа које тврде да су жртве кршења (својих) људских права од стране УНМИК-а“. Из тога следи да једино поступци или пропусти који се могу приписати УНМИК-у леже у оквиру надлежности Комисије *ratione personae*. У том погледу, треба напоменути, као што је горе наведено, да од 9. децембра 2008. године, УНМИК више није спроводио извршну власт над косовским судским системом и системом за спровођење закона. УНМИК стога не сноси одговорност за било какво кршење људских права наводно почињено од стране тих тела. У погледу тога што се жалилац жали на поступке који су се догодили након овог датума, они леже ван надлежности Комисије *ratione personae*.
104. Такође, Комисија наглашава да, што се тиче њене надлежности *ratione materiae*, из члана 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 следи да она може испитати само жалбе које се односе на наводно кршење људских права. То значи да она може да разматра само поступке или пропусти који су предмет жалбе због тога што нису у складу са међународним инструментима људских права наведеним горе у тексту (видети § 102). У конкретним случајевима убиства и нестанака под околностима опасним по живот,

није улога Комисије да замени надлежне органе у истрази случаја. Њен задатак је ограничен на разматрање ефикасности кривичне истраге таквих убистава и нестанака, у светлу процедуралних обавеза које проистичу из члана 2 ЕКЉП.

105. Комисија даље напомиње да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има правну надлежност једино над „жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су ове чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“. Следи да догађаји који су се одиграли пре 23. априла 2005. године генерално леже ван надлежности Комисије *ratione temporis*. Међутим, у мери у којој такви догађаји проузрокују континуирану ситуацију, Комисија има надлежност да разматра жалбе које се односе на ту ситуацију (видети предмет Европског суда за људска права (ЕСЉП), Велико веће [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, §§ 147-149; ЕСЉП, *Кинар против Турске* [ВВ], бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 136, ЕКЉП 2001-IV).

2. Поднесци страна

106. Жалилац се жали, у суштини, на повреду права које се односе на изостанак адекватне кривичне истраге у вези са отмицом и нестанком његовог сина. Жалилац такође наводи да није обавештен о напретку истраге и њеном исходу.

107. У својим примедбама на меритум жалбе сходно члану 2, СПГС прихвата да је до нестанка г. Слободана Пејчиновића дошло под околностима опасним по живот. Он напомиње да је „марта 1999. године, безбедносна ситуација на Косову била веома напета и постојао је висок ниво насиља на целом Косову. Убрзо након распоређивања УНМИК-а јуна 1999. године, безбедносна ситуација на Косову после сукоба и даље је била напета. КФОР је још увек радио на развоју снаге довољне за одржавање јавне безбедности и реда и мира и догодио се одређени број озбиљних кривичних инцидената чије су мете били косовски Срби, укључујући отмице и убиства“.

108. СПГС прихвата одговорност УНМИК-а да спроведе истрагу случаја г. Слободана Пејчиновића сходно процедуралном аспекту члана 2 ЕКЉП. Према речима СПГС-а, „главна сврха такве истраге је обезбеђивање ефикасне примене домаћих закона којима се штити право на живот, како је дефинисано Уредбом УНМИК-а бр. 1999/1 од 25. јула 1999. о овлашћењима привремене управе на Косову и касније измењеном и допуњеном Уредбом УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. о закону који се примењује на Косову“.

109. СПГС напомиње да је „у овом контексту процедурални елемент члана 2 у суштини двострук: (i) обавеза утврђивања судбине и/или локације несталог лица путем истраге; и (ii) обавеза спровођења истраге којом се може утврдити да ли је до смрти дошло незаконитим путем и која може довести до идентификације и кажњавања лица одговорних за нестанак и/или смрт несталог лица“.

110. СПГС даље примењује да се, при одлучивању о пријавама сходно процедуралном делу члана 2 мора обратити пажња на то да се на УНМИК не ставља немогућ или несразмеран терет. У том погледу, СПГС подсећа на пресуду од 15. фебруара 2011.

године коју је донео Европски суд за људска права по предмету *Палић против Босне и Херцеговине*, у којој је, у ставу 70, наведено следеће:

„Суд узима у обзир комплексну ситуацију у Босни и Херцеговини, нарочито у првих десет година након рата. У таквој пост-конфликтној ситуацији, оно што представља немогућ и/или несразмеран терет мора да се мери врло конкретним чињеницама и контекстом. С тим у вези, Суд напомиње да је више од 100.000 људи убијено, скоро 30.000 људи је нестало, а више од два милиона људи је расељено током рата у Босни и Херцеговини. Избор је неизбежно морао да се направи у смислу послератних приоритета и ресурса“.

111. Са становишта СПГС-а, „УНМИК се суочио са ситуацијом на Косову од 1999. до 2008. године, веома сличном оној у Босни и Херцеговини из 1995. године“. Многи људи за које се није знало где се налазе отети су, убијени и сахрањени у необележеним гробовима на територији Косова или ван ње, што је умногоме отежало проналажење и повратак њихових посмртних остатака.
112. Јуна 2002. године, УНМИК је формирао КНЛСМ који је у оквиру свог мандата требало да утврди судбину несталих лица; међутим, он се суочио са многим изазовима на почетку свог рада због претходно урађеног, углавном од стране актера независних од УНМИК-а. Конкретно, СПГС наводи да је сакупљање доказа о ратним злочинима почело са доласком НАТО-а 1999. године, са независним тимовима из неколико земаља који су функционисали под слабом координацијом МКТЈ-а. Недостатак стандардних радних процедура или централизације довео је до проблема са доказима прикупљеним у овој фази. Године 2000, МКТЈ је спровео велику, централизовану, форензичку операцију у ораховачкој мртвачници, где је применио стандардне радне процедуре за све форензичке тимове осим британског, који је функционисао независно у Приштини. СПГС наводи да су, у покушају да покаже да су злочини били систематски и широко распрострањени, тимови МКТЈ извршили обдукције на што је више тела могуће, вршећи идентификацију у малој мери или је уопште нису вршили; штавише, неидентификована тела која су ексхумирана 1999. године поново су сахрањена на локацијама које још увек нису познате КНЛСМ-у. Након што је МКТЈ окончао своје ангажовање 2000. године, ЈНЛ при полицији УНМИК-а наставио је истраге несталих лица у мањем обиму, „*ex-officio*“, без икакве шире стратегије у погледу оптужнице“. Услед тога, прикупљен је велики број неструктурисаних информација.
113. СПГС тврди да је проналажење и идентификовање несталих лица у горе описаном контексту веома тежак и дуготрајан задатак. Он даље наводи да број несталих лица чије је остатке пронашао и идентификовао КНЛСМ „сведочи о његовом напорном раду између 2002. и 2008. године“ и да „... тај процес и даље траје јер се ... у гробницама и даље проналазе тела и у току су идентификације и повраћаји посмртних остатака члановима породица, често на основу информација садржаним у списима УНМИК-овог КНЛСМ-а“. СПГС даље напомиње да је стога „очигледно да је поступак оснивања система који ће моћи ефикасно да решава нестанке и друга озбиљна кршења међународног хуманитарног права разумљиво постепено“ на Косову, што се огледа у горенаведеном предмету *Палић*. СПГС даље напомиње да се овај процес „ослањао на велики број актера, а не само на УНМИК, на пример на

Међународну комисију за нестала лица, Међународни комитет Црвеног крста и домаће организације за нестала лица“.

114. СПГС даље тврди да су за спровођење ефикасних истрага од суштинске важности „професионалне, добро обучене полицијске снаге са довољно средстава“ и да „такве снаге нису постојале на Косову 1999. године и морале су бити основане испочетка и постепено развијане“. У полицијском вакууму након завршетка сукоба, УНМИК је морао да изгради нову Косовску полицијску службу, што представља један дуготрајан и изазован задатак који, према наводу СПГС-а, још увек траје. СПГС такође наводи да се полиција УНМИК-а суочила са бројним изазовима током вршења функција спровођења закона, које му је постепено преносио КФОР у периоду 1999-2000. године. У том погледу, он упућује на Годишњи извештај полиције УНМИК-а за 2000. годину, у коме се даје следећи опис ситуације:

„полиција УНМИК-а је морала да ради у послератном окружењу у ком је затекла беживотна тела и опљачкане и спаљене куће. Етничко насиље је избијало у виду илегалних исељавања, принудних одузимања имовине, спаљивања кућа и физичког насиља над заједницама широм Косова. Бес и тензија су били јако изражени међу свим етничким групама, а појачавали су их извештаји о несталим и умрлим особама. За полицију УНМИК-а је постао императив да успостави ред и да брзо изгради оквир за упис и истрагу злочина.

Све ово је морало да се уради уз ограничене физичке и људске ресурсе. Пошто је ово била прва извршна мисија у историји УН-а, било је неопходно да се на терену разраде концепт, планирање и спровођење. Због двадесет различитих националности које су учествовале на почетку, полицијским руководиоцима је представљало изазован задатак да установе уобичајену праксу за постизање оптималних резултата у једном високо ризичном окружењу“.

115. СПГС наводи да су припадници међународне полиције УНМИК-а који су радили на предметима несталих лица морали да се прилагоде спровођењу истрага на страниј територији и у страниј земљи, са ограниченом подршком Косовске полиције која је још увек била у развоју. Он даље наводи да су ови истражитељи често наилазили на ситуације где појединци који су поседовали релевантне информације о локацији и судбини несталих лица нису желели да открију такве информације. Према наводу СПГС-а, све ове препреке ометале су могућност полиције УНМИК-а да спроведе истраге сходно стандардима који се могу очекивати од држава са успостављеним институцијама које не наилазе на велики број предмета овакве природе повезаних са ситуацијама након сукоба.

116. Што се тиче дела истраге чији је циљ утврђивање судбине г. Слободана Пејчиновића, СПГС сматра да је УНМИК сазнао за тај предмет 2001. године, јер је ЈНЛ полиције УНМИК-а уписао предмет 2001. године (предмет бр. 2001-001041). СПГС даље тврди да су „УНМИК-ов КНЛСМ и ЈНЛ контактирали чланове породице г. Пејчиновића како би добили више информација о његовом нестанку и могуће наводе који би могли довести до његове локације. На жалост, није било информација које би расветлиле [његову] локацију. Треба такође напоменути да се, на основу доступних докумената, не може закључити ван сваке разумне сумње да ли је г. [Слободан] Пејчиновић још увек жив или не“.

117. У погледу идентификације и извођења пред лице правде могућих починилаца одговорних за нестанак жалиочевог сина, СПГС сматра да је ЈИРЗ покренуо своју истрагу 2003. године (предмет бр. 2003-00011) и да је она била опсежна. СПГС поново наглашава да је „полиција УНМИК-а контактирала чланове породице г. [Слободана] Пејчиновића у много наврата како би добила више информација о локацији тих лица која су наводно одговорна за [његову] судбину“, на шта су жалилац и његова супруга уредно одговарали.
118. СПГС цитира ЈИРЗ-ов Извештај о анализи случаја, од 22. октобра 2007. године (видети § 76 изнад), у коме се закључује да „Све истраге наговештавају да је жртва добровољно отишла од куће, нема доказа отмице или ратног злочина“. СПГС се даље позива на налог међународног тужиоца у коме се тражи од полиције да предузме додатне истражне радње како би се утврдиле „... околности путовања које се догодило 26. марта 1999. године и њиховог притварања од стране УЧК⁶; идентитети припадника ОВК који су их наводно притворили; стање г. [Слободана] Пејчиновића приликом пуштања; као и друге информације које би могле да помогну у утврђивању [његове] судбине и локације...“
119. СПГС закључује да је „... очигледно да је полиција УНМИК-а покренула и спровела истрагу везану за локацију г. [Слободана] Пејчиновића“. Међутим, он понавља да „... без сведока који би иступили или откривених физичких доказа, у полицијским истрагама неминовно долази до застоја услед недостатка доказа“. Такође, СПГС сматра да је у овом случају „... полиција УНМИК-а предузела истражне кораке у складу са процедуралним захтевима члана 2, у циљу извођења починилаца пред лице правде“. Стога, према мишљењу СПГС-а, није било кршења члана 2 ЕКЉП.
120. У закључном коментару, СПГС је обавестио Комисију да би могао доставити додатне коментаре о овом предмету, „јер постоји могућност да има додатних и убедљивих информација“, ван докумената достављених Комисији.
121. Након што су додатни списи које је Комисија добила од СТРК-а (видети §§ 12, 38, и 69-92 изнад) прослеђени СПГС-у, он је одговорио, 18. фебруара 2014. године, доставивши додатне коментаре на овај предмет.
122. У свом поднеску, СПГС је тврдио да додатни документи само још више поткрепљују његово претходно исказано мишљење. Они поготово показују да је Кривични одсек УНМИК-овог ОП-а обавештен о овом предмету 16. октобра 2007. године и да је од тада до краја 2008. године, када је спис предат ЕУЛЕКС-у, ОП предузео неопходне истражне радње и уложио значајне напоре у циљу идентификације и извођења пред лице правде починилаца одговорних за нестанак жалиочевог сина. Детаљно образлажући свој став, СПГС је доставио преглед истражних корака које су предузели полиција УНМИК-а и Кривични одсек и доказа који су прикупљени у овим корацима, који су се чинили неуверљивим. СПГС је поновио да „... без откривања јаких или довољних физичких доказа, у полицијским истрагама неминовно долази до застоја услед недостатка доказа“.

---

⁶ „УЧК“ је енглеска верзија скраћенице албанског назива: *Ushtria Çlirimtare e Kosovës (УЧК)*, који значи Ослободилачка војска Косова.

123. СПГС је такође поменуо да је истрага наводне отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића ефективно затворена пресудом ЕУЛЕКС-овог тужиоца, од 20. септембра 2013. године (видети § 93 изнад). Коментаришући тај документ, СПГС је напоменуо да „... ЕУЛЕКС није ... предузео никакве додатне истражне радње поред оних које је предузео УНМИК“.

3. Процена Комисије

124. Комисија сматра да се жалилац позива на повреду процедуралне обавезе која проистиче из права на живот, загарантованог чланом 2 ЕКЉП, у погледу тога да полиција УНМИК-а није спровела ефикасну истрагу у вези са отмицом и нестанком г. Слободана Пејчиновића.

a) Подношење релевантних списа

125. Као што је горе споменуто (§§ 3 и 94 изнад), Комисија је 18. децембра 2009. године затражила од ЕУЛЕКС-а информације у вези са одређеним бројем жалби које су јој уложене, укључујући жалбу о којој је овде реч. У свом одговору од 23. марта 2010. године (видети §§ 94-93), ЕУЛЕКС је потврдио Комисији да поседује истражни спис у вези са предметом г. Слободана Пејчиновића.

126. На захтев Комисије, СПГС је 21. фебруара 2011. године доставио копије докумената везаних за ову истрагу које је УНМИК успео да добије. Као што је горе наведено (видети § 120), СПГС је такође напоменуо да можда постоји још информација у вези са овим предметом, које се не налазе у достављеним документима. Ипак, дана 4. новембра, УНМИК је потврдио Комисији да више нису пронађени никакви списи па се тако достављање може сматрати завршеним (видети § 11 горе у тексту).

127. Комисија напомиње да спис који јој је УНМИК доставио 21. фебруара 2011. године није садржао документе које је Комисија добила од СТРК-а, 27. јануара 2014. године, а које је касније доставила УНМИК-у, ради прегледа и добијања могућих додатних примедби.

128. Комисија такође напомиње да је у члану 15 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 наведено да Комисија може затражити од УНМИК-а да поднесе било који документ и да је СПГС обавезан да сарађује са Комисијом и пружи неопходну помоћ, посебно укључујући пружање докумената и информација релевантних за жалбу. У том погледу, Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права да треба да се извуку закључци на основу понашања тужене стране током поступка, укључујући њен пропуст „да им на руке достави информације без одговарајућег објашњења“ (видети предмет ЕСЉП *Челикбилек против Турске*, бр. 27693/95, пресуда од 31. маја 2005, § 56).

129. Комисија такође напомиње да је правилно одржавање истражних списа који се тичу таквих кривичних дела као што су убиства и нестанци, од отварања истрага до њихове предаје, кључно за наставак таквих истрага и пропуст да се то учини могао би стога сâм по себи покренути питања сходно члану 2.

130. Комисија нема разлога да сумња да је УНМИК уложио све напоре како би обезбедио релевантне истражне документе. Међутим, УНМИК није доставио никакво објашњење због чега би документација могла бити непотпуна и у погледу којих делова. Комисија такође није добила никакво објашњење о томе зашто ЕУЛЕКС није доставио спис СТРК-а УНМИК-у, када је УНМИК тражио списе.

131. Комисија није у позицији да сама провери потпуност примљених истражних списа. Комисија ће стога проценити меритум жалбе на основу докумената који су јој доступни (у том смислу, видети предмет *Чекојев против Русије*, бр. 39358/05, пресуда ЕСЉП од 15. марта 2011, § 146).

b) Општа начела која се тичу обавезе спровођења ефикасне истраге сходно члану 2

132. Комисија напомиње да је позитивна обавеза истраживања нестанака широко прихваћена у међународном праву људских права, макар од случаја Интерамеричког суда за људска права *Веласкез-Родригез* (видети случај *Веласкез-Родригез против Хондураса*, пресуда Интерамеричког суда за људска права (ИАСЉП) од 29. јула 1988, серија Ц бр. 4). КЉП такође наводи да позитивна обавеза проистиче из члана 6 (право на живот), члана 7 (забрана окрутног и нечовечног поступања) и члана 9 (право на слободу и безбедност особе), тумачено заједно са чланом 2(3) (право на ефикасан правни лек) МСГПП (видети КЉП, Општи коментар бр. 6, 30. април 1982, § 4; КЉП, Општи коментар бр. 31, 26. мај 2004, §§ 8 и 18, СГПП/Ц/21/Рев.1/Дод. 13); видети такође, између осталог, КЉП, *Мухамед Ал-Авани против Либијске Арапске Демахирије*, саопштење бр. 1295/2004, разматрања од 11. јула 2007, СГПП/Ц/90/Д/1295/2004). Обавеза истраживања нестанака и убистава такође је утврђена у Декларацији УН-а о заштити свих особа од принудног нестанка (А/Res/47/133, 18. децембар 1992.) и додатно је разрађена у смерницама УН-а као што су Приручник УН-а о ефикасној превенцији и истрази ванправних арбитражних и преких егзекуција (1991) и „Смернице о спровођењу истрага Уједињених нација у вези са наводним масакрима“ (1995). Важност обавезе је потврђена усвајањем Међународне конвенције за заштиту свих особа од принудног нестанка 2006. године, која је ступила на снагу 23. децембра 2010. године.

133. Да би се бавила тврдњама жалиоца, Комисија се посебно осврће на добро утврђену судску праксу Европског суда за људска права о процедуралним обавезама сходно члану 2 ЕКЉП. Суд је сматрао да „Обавеза заштите права на живот сходно члану 2 Конвенције, тумачена заједно са општом дужношћу државе сходно члану 1 Конвенције 'да осигура свакоме унутар [своје] надлежности права и слободе дефинисане у Конвенцији', имплицитно захтева постојање неког облика ефикасне званичне истраге када су појединци убијени“ (видети, *mutatis mutandis*, ЕСЉП, *Мекен и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 27. септембра 1995, § 161, Серија А бр. 324; и ЕСЉП, *Каја против Турске*, пресуда од 19. фебруара 1998, § 105, *Извештаји о пресудама и одлукама* 1998-I; видети такође ЕСЉП, *Јасинкис против Летоније*, бр. 45744/08, пресуда од 21. децембра 2010, § 71). Обавеза спровођења такве истраге проистиче у свим случајевима убистава и осталих сумњивих смртних случајева, без обзира на то да ли су починиоци приватна лица или државни агенти, или су непознати (видети ЕСЉП, *Колеви против Бугарске*, бр. 1108/02, пресуда од 5. новембра 2009, § 191)

134. Европски суд је такође навео да процедурална обавеза пружања неког облика ефикасне званичне истраге такође постоји када је појединац нестао под околностима опасним по живот и није ограничена на случајеве када је очигледно да је нестанак проузрокован од стране државног агента (видети ЕСЈП [ВВ], предмет *Варнава и остали против Турске*, наведен у § 105 изнад у тексту, при § 136).
135. Надлежни органи морају сами предузети радње када им се скрене пажња на одређени предмет и не смеју препустити подношење формалне жалбе или преузимање одговорности за спровођење било каквих истражних поступака иницијативи блиских сродника (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, бр. 21689/93, пресуда од 6. априла 2004, § 310; видети такође ЕСЈП, *Исајева против Русије*, бр. 57950/00, пресуда од 24. фебруара 2005, § 210).
136. Успостављајући стандарде ефикасне истраге, Суд је навео да „истрага, поред независности, приступачности за породицу жртве, спровођења разумном брзином и експедитивношћу, пружања довољног елемента јавне критике истраге и њених резултата, такође мора бити ефикасна у смислу да може довести до утврђивања тога да ли је смрт изазвана незаконитим путем и, ако је то случај, до идентификације и кажњавања одговорних лица“ (видети ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 105; при § 191; видети такође ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, бр. 4704/04, пресуда од 15. фебруара 2011, § 63). То није обавеза пружања резултата, већ употребе средстава. Надлежни органи морају предузети све могуће разумне кораке да би обезбедили доказе који се тичу инцидента, укључујући, између осталог, сведочења очевидаца, форензичке доказе и, када је то применљиво, аутопсију која пружа потпун и тачан запис о повреди и објективну анализу клиничких налаза, укључујући узрок смрти. Сваки недостатак у истрази који спречава да се њоме установи узрок смрти или одговорна особа или особе ствара ризик да таква истрага неће испунити овај стандард (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен горе у тексту, § 312; и *Исајева против Русије*, наведен горе у тексту, § 212).
137. Конкретно, закључак истраге мора бити заснован на детаљној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Пропуст праћења очигледног следа истраге нарушава, у одлучујућој мери, могућност да се њоме утврде околности случаја и идентитет одговорних лица (видети ЕСЈП, *Колеви против Бугарске*, наведен изнад у § 133, при § 201). Међутим, природа и степен разматрања којима се испуњава минимални праг ефикасности истраге зависи од околности конкретног случаја. Они се морају проценити на основу релевантних чињеница и у погледу практичних реалних околности истражних радњи (видети ЕСЈП, *Велсеа и Мазарев против Румуније*, бр. 64301/01, пресуда од 1. децембра 2009, § 105).
138. Чак и у погледу особа које су нестале и касније пронађене мртве, што није случај у овом предмету, Суд је навео да се поступцима ексхумације и идентификације посмртних остатака не исцрпљује обавеза сходно члану 2 ЕКЈП. Суд сматра да „процедурална обавеза која проистиче из нестанка генерално не престаје све док су локација и судбина особе неизвесни, те је она стога континуираног карактера“ (случај ЕСЈП *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен у § 136 изнад, при §46; у истом смислу, случај ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 105, при § 148, *Аслаканова и остали против Русије*, бр. 2944/06 и остали, пресуда од 18. децембра 2012, § 122). Међутим, Суд такође наглашава да ова процедурална обавеза

„не престаје да постоји чак ни након проналажења тела... Тиме се расветљава само један аспект судбине несталог лица и генерално остаје обавеза да се објасни нестанак и смрт, као и да се идентификује и кривично гони сваки починитељ незаконитих дела који има везе са тим нестанком и смрћу“ (случај *Палић против Босне и Херцеговине*, предмет ЕСЈП наведен изнад, § 46; у истом смислу ЕСЈП [ВВ], предмет *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад, § 145). Иако проналажење и накнадна идентификација посмртних остатака жртве сами по себи могу представљати значајан успех, процедурална обавеза сходно члану 2 и даље постоји (видети случај *Палић против Босне и Херцеговине*, предмет ЕСЈП наведен изнад, § 64).

139. Што се тиче захтева за јавни надзор, Суд је даље навео да мора постојати довољан елемент јавног надзора над истрагом или њеним исходима да би се осигурала одговорност у пракси, као и у теорији. Потребан степен јавног надзора може се знатно разликовати од случаја до случаја. Међутим, у свим случајевима, најближи сродник жртве мора бити укључен у поступак у оној мери која је неопходна за заштиту његових или њених легитимних интереса (видети случај ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали*, наведен у § 135 изнад, при §§ 311-314; ЕСЈП, *Исајева против Русије*, наведен у § 135 изнад, при §§ 211-214 и случајеве наведене у њему; ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 7. јула 2011, бр. 55721/07, § 167, ЕКЈП 2011.).

140. Суд је такође истакао огроман значај који ефикасна истрага има у утврђивању истине о ономе што се догодило, не само због породица жртава, већ и због жртава сличних злочина, као и опште јавности, која има право да сазна шта се догодило (ЕСЈП [ВВ], *Ал-Масри против Бивше југословенске Републике Македоније*, бр. 39630/09, пресуда од 13. децембра 2012, § 191). Уједињене нације су такође уверене у значај права на истину. Према речима Генералног секретара УН-а, „право на истину подразумева свест о потпуној и комплетној истини о догађајима који су се одиграли, карактеристичним околностима везаних за њих и о учесницима у њима. У случају несталих лица... то подразумева и право на откривање судбине и локације жртве“ (видети Извештај Генералног секретара УН-а, *Нестала лица*, документ УН-а А/67/267, 8. август 2012, § 5; видети такође Савет за људска права УН-а, Резолуције 9/11 и 12/12: *Право на истину*, 24. септембар 2008 и 12. октобар 2009; видети такође Извештај Специјалног известиоца о унапређењу и заштити људских права и основних слобода током борбе против тероризма, Бен Емерсон, *Оквирни принципи за обезбеђивање одговорности јавних функционера за тешка и систематска кршења људских права почињена у контексту државних анти-терористичких иницијатива*; документ УН-а А/НRC/22/52, 1. март 2013.).

с) *Применљивост члана 2 на контекст Косова*

141. Комисија је свесна чињенице да је до нестанка г. Слободана Пејчиновића дошло више од два месеца пре распоређивања УНМИК-а на Косову, током оружаног сукоба, када су били распрострањени криминал, насиље и мањак безбедности.

142. Са своје стране, СПГС не оспорава да је УНМИК имао обавезу да истражи овај предмет сходно члану 2 ЕКЈП. Међутим, према наводима СПГС-а, јединствене околности које се односе на косовски контекст и распоређивање УНМИК-а у првој фази његове мисије треба да буду узете у разматрање при процени питања да ли је ова

истрага у сагласности са чланом 2 ЕКЉП. У суштини, СПГС тврди да на УНМИК није могуће применити исте стандарде који се примењују на државу у уобичајеној ситуацији.

143. Комисија сматра да ово покреће два главна питања: прво питање је да ли стандарди члана 2 настављају да се примењују у ситуацији када постоји сукоб или опште насиље, а друго је да ли треба сматрати да се такви стандарди у потпуности примењују на УНМИК.
144. Што се тиче применљивости члана 2 на УНМИК, Комисија подсећа да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно одређеним инструментима који се тичу људских права, укључујући ЕКЉП. С тим у вези, Комисија је већ закључила да је тачно да се привремени карактер УНМИК-а и тешкоће с њим у вези морају прописно узети у обзир у погледу бројних ситуација, али ни у ком случају се ови елементи не смеју схватити као изговор за смањење стандарда у поштовању људских права, који су прописно уграђени у мандат УНМИК-а (видети случај ХРАП, *Милогорић и остали*, бр. 38/08 и остали, мишљење од 24. марта 2011, § 44; случај *Бериша и остали*, бр. 27/08 и остали, мишљење од 23. фебруара 2011, § 25; случај *Лалић и остали*, бр. 09/08 и остали, мишљење од 9. јуна 2012, § 22).
145. У погледу применљивости члана 2 на ситуације у којима постоји сукоб или опште насиље, Комисија подсећа да је Европски суд за људска права утврдио применљивост члана 2 на постконфликтне ситуације, укључујући оне у земљама бивше Југославије (видети, између осталих примера, случај ЕСЉП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 136 и случај ЕСЉП, *Јуларић против Хрватске*, бр. 20106/06, пресуда од 20. јануара 2011.). Суд даље наводи да процедурална обавеза сходно члану 2 наставља да се примењује на „различите безбедносне околности, укључујући оне у контексту оружаног сукоба“ (видети ЕСЉП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад у § 139, при § 164; видети такође случај *Гулеч против Турске*, пресуда ЕСЉП од 27. јула 1998, § 81, Извештаји 1998-IV; случај *Ерги против Турске*, пресуда ЕСЉП од 28. јула 1998, §§ 79 и 82, Извештаји 1998-IV; случај *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен изнад у § 135, при §§ 85-90, 309-320 и 326-330; случај *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 135, при §§ 180 и 210; случај *Канлибаши против Турске*, бр. 32444/96, пресуда ЕСЉП од 8. децембра 2005, §§ 39-51).
146. Суд је признао да „када до смрти [и нестанака] које треба истражити према члану 2 дође под околностима општег насиља, оружаног сукоба или побуне, истражитељи могу наићи на препреке и [...] конкретна ограничења могу захтевати употребу мање ефикасних мера истраге или могу довести до одлагања истраге“ (видети случај ЕСЉП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад, § 164; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 121). Суд је ипак закључио да „обавеза према члану 2 која се тиче заштите живота подразумева да, чак и у тешким безбедносним условима, морају бити предузети сви разумни кораци како би се обезбедила ефикасна, независна истрага у вези са наводним кршењима права на живот (видети, између осталих примера, ЕСЉП, случај *Каја*

против Турске, наведен у § 133 изнад, при §§ 86-92; ЕСЈП, случај *Ерги против Турске*, наведен изнад, при §§ 82-85; *Танрикулу против Турске*, ЕСЈП [ВВ], бр. 23763/94, пресуда од 8. јула 1999, §§ 101-110, ЕКЈП 1999-IV; ЕСЈП, *Кашијев и Акајева против Русије*, бр. 57942/00 и 57945/00, пресуда од 24. фебруара 2005, §§ 156-166; ЕСЈП, *Исајева против Русије*, наведен изнад у §§ 215-224; ЕСЈП *Мусајев и остали против Русије*, бр. 57941/00 и остали, пресуда од 26. јула 2007, §§ 158-165).

147. Слично томе, КЈП је закључио да се право на живот, укључујући процедуралне гаранције, сматра врховним правом од кога није дозвољено никакво одступање чак ни у ванредним околностима када је угрожен живот нације (видети, КЈП, Општи коментар бр. 6, наведен изнад у § 132, при § 1; КЈП, *Абубакар Амиров и Аизан Амирова против Руске Федерације*, саопштење бр. 1447/2006, разматрања од 22. априла 2009, § 11.2, СГПП/Ц/95/Д/1447/2006). Такође, КЈП је напоменуо применљивост чланова 2 (3), 6 и 7 МСГПП, уз посебни осврт на УНМИК-ову обавезу да спроведе ваљане истраге у вези са нестанцима и отмицама на Косову (видети КЈП, Закључне примедбе Комитета за људска права: Косово (Србија), 14. август 2006, §§ 12-13, СГПП/Ц/УНК/ЦО/1).
148. Комисија разуме потешкоће са којима се УНМИК сусрео током прве фазе свог ангажовања. Комисија напомиње да је одговарајућа важност која је дата питању несталих лица на Косову значила да је УНМИК морао да узме у обзир како хуманитарну, тако и кривичну димензију ситуације. Конкретно, Комисија сматра да су важност која се приписује кривичним истрагама и потешкоће на Косову које су ограничиле могућност истражних органа да спроведу такве истраге, као што је описао СПГС, довеле до тога да од кључног значаја буде да УНМИК од самог почетка успостави окружење које погодује обављању значајних истрага. Ово подразумева успостављање система који обухвата елементе попут расподеле свеобухватне одговорности у погледу надзора и праћења напретка истрага, обезбеђивања редовних извештаја о напретку истрага као и поступка прописне предаје случајева међу службеницима или јединицама полиције УНМИК-а. Такав систем би такође требало да узме у обзир потребу за заштитом жртава и сведока (видети, *mutatis mutandis*, случај *Р.Р. и остали против Мађарске*, бр. 19400/11, пресуда ЕСЈП од 4. децембра 2012, §§ 28-32), као и да се размотри нарочита рањивост расељених лица у периоду након сукоба (видети ЕСЈП [ВВ], *Саргсиан против Азербејџана*, бр. 40167/06, одлука од 14. децембра 2011, § 145; и ЕСЈП [ВВ], *Чигаров и остали против Јерменије*, бр. 13216/05, одлука од 14. децембра 2011, § 146). Иако схвата да је до распоређивања и организовања полиције и правосудног апарата дошло постепено, Комисија сматра да је овај процес завршен 2003. године када су полиција и правосудни систем на Косову описани као системи који „добро функционишу“ и који су „одрживи“ од стране Генералног секретара УН-а (видети § 23 изнад).
149. Комисија даље напомиње да њен задатак није да испита релевантну праксу или наводне препреке спровођењу ефикасне истраге *in abstracto*, већ само у вези са њиховом конкретном применом на одређене околности везане за ситуацију која је предмет жалбе пред Комисијом (видети ЕСЈП, *Броган и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 29. новембра 1988, § 53, Серија А, бр. 145-Б). Комисија се стога слаже са СПГС-ом да природа и степен разматрања да ли ефикасност истраге испуњава минимални праг зависе од околности одређеног предмета. Из тих разлога, Комисија сматра да ће утврдити, у погледу сваког предмета, да ли су предузети сви

разумни кораци за спровођење ефикасне истраге као што то налаже члан 2, узимајући у обзир реалне околности истражног посла на Косову.

150. На крају, као одговор на примедбу СПГС-а да се члан 2 мора тумачити тако да се њиме не поставља немогућ или несразмеран терет на надлежне органе, било у контексту полицијских активности или у контексту приоритета и средстава, Комисија узима у обзир да је Европски суд установио да се управо конкретним чињеницама и контекстима мора мерити шта заправо представља немогућ и/или несразмеран терет (видети ЕСЈП, случај *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен у § 136 горе у тексту, при § 70; *Брекнел против Уједињеног Краљевства*, бр. 32457/04, пресуда од 27. новембра 2007, § 62).

d) Усаглашеност са чланом 2 у овом предмету

151. Осврћући се на појединости из овог предмета, Комисија констатује изјаву жалиоца да су отмица и нестанак г. Слободана Пејчиновића одмах пријављени КФОР-у, а касније и полицији УНМИК-а, МКТЈ-у, МКЦК-у и другим организацијама.

152. У том погледу, СПГС тврди да је УНМИК сазнао за овај случај током 2001. године (видети § 116 изнад). Из докумената доступних у истражном спису, Комисија сматра да су српски органи обавестили УНМИК о отмици и нестанку г. Слободана Пејчиновића јуна 2001. године и да је ЈНЛ полиције УНМИК-а 2001. године уписао предмет с тим у вези (видети §§ 40 и 42 изнад). Дана 23. јуна 2001. године, ЈНЛ је затражио од ЦЈКИ-ја полиције УНМИК-а да покрене истрагу, али је ЦЈКИ то одбио (видети 42-43 изнад). ЦЈКИ је временом покренуо своју истрагу овог предмета, до фебруара 2003. године (видети § 48 изнад). ЈНЛ је уписао други предмет децембра 2004. године (видети § 54 изнад).

153. Циљ ове истраге био је да се открије истина о догађајима који су довели до отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића, да се утврди његова судбина и да се идентификују починиоци. Да би испунили ове циљеве, они који спроводе истрагу били су дужни да траже, прикупе и сачувају доказни материјал; да идентификују могуће сведоке и узму њихове изјаве; да идентификују починиоце и изведу их пред надлежни суд утврђен законом.

154. Комисија подсећа да би ефикасне истражне радње морале да се спроводе брзо и експедитивно, где би надлежни органи предузели све разумне кораке и испратили очигледан след истраге како би осигурали доказе везане за инцидент, укључујући, између осталог, сведочење очевидаца, форензичке доказе итд. Истрага такође мора да обезбеди елемент јавног надзора у довољној мери, као и да у разумној мери буде доступна породици жртве. Закључак истражитеља мора да се заснива на подробној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Штавише, истрага би требало да се повремено преиспита, како би се обезбедило да све доступне информације буду узете у разматрање. Пошто обавеза спровођења истраге није обавеза резултата већ средстава, при оцењивању њене ефикасности треба узети у обзир околности конкретног случаја и практичну реалност истражног рада (видети §§ 136-137 изнад).

155. Комисија напомиње да је од самог почетка истраге било очигледних недостатака у њеном спровођењу. Међутим, у светлу горе описаних напомена у вези са њеном ограниченом временском надлежношћу (видети § 105 изнад), Комисија подсећа да је она надлежна *ratione temporis* да процењује усклађеност истраге са чланом 2 ЕКЈП само за период након 23. априла 2005. године, узимајући у обзир статус предмета тог датума (видети ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 136, при § 70). Период који је предмет разматрања завршава се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео одговорност у области спровођења правде (видети § 26 изнад).
156. Комисија напомиње са овим у вези да је, према Годишњем извештају УНМИК-ове полиције за 2000. годину, потпуна полицијска извршна власт у области Пећи, укључујући кривичне истраге, била под потпуном контролом полиције УНМИК-а до јуна 2000. године. Дакле, УНМИК је имао одговорност да обезбеди, прво, ефикасно и експедитивно спровођење истраге; друго, да сав релевантан истражни материјал буде прописно предат органима који преузимају одговорност за истрагу (ЕУЛЕКС); и треће, да истражни списи могу да се прате и поврате уколико се појави потреба за тим на било ком каснијем ступњу.
157. Пошто је узела у обзир тврдњу СПГС-а да би списи поднети Комисији могли бити непотпуни, као и због недостатка даљег објашњења у вези с тим (видети § 120 изнад), Комисија претпоставља да УНМИК не може да гарантује да ли су списи достављени Комисији потпуни или не. У случају да нису потпуни, то би значило да је можда дошло до неке од следећих ситуација: није спроведена прописна истрага; спис није исправно и у потпуности предат ЕУЛЕКС-у; или УНМИК није добио натраг потпун спис од особе тренутно задужене за његово чување. Комисија је већ напоменула да нема разлога да сумња у поштене намере УНМИК-а у настојању да обезбеди потпун истражни спис ради његове процене (видети § 130 изнад). Међутим, Комисија сматра да, без обзира на то које је од ових могућих објашњења применљиво, оно би указало на пропуст који се може директно приписати УНМИК-у, било да се ради о периоду када је он обављао своје извршне функције или у свом садашњем својству.
158. У том погледу, Комисија напомиње три посебно важне чињенице у вези с овим конкретним предметом, које, по њеном мишљењу, посебно указују на могући општи пропуст УНМИК-а да испуни обавезу обезбеђивања правде предаје истражног материјала. Међутим, СПГС није коментарисао ни једну од њих.
159. Прво, у одговору на Комисијин захтев за информације (видети §§ 94-96 изнад), ЕУЛЕКС је јасно навео да СТКК поседује истражни спис у вези са отмицом и нестанком г. Слободана Пејчиновића, на коме су тада радили ЕУЛЕКС-ов МТ и ЈИРЗ. У истом писму, ЕУЛЕКС је обавестио Комисију да је одређени број случајева, које из разних разлога УНМИК није предао ЕУЛЕКС-у званичним путем, „пронађен“ у јулу 2009. године у згради која је раније била у власништву ОП-а при УНМИК-у. Друго, као што је горе наведено, Комисија је прибавила додатне истражне документе директно од СТКК-а, јануара 2014. године (видети §§ 38), упркос УНМИК-овој потврди да су достављени комплетни списи. Већина тих докумената није се налазила у спису који је УНМИК предао Комисији (видети §§ 69-93 изнад). Треће, у истражном спису постоји назнака да је оригинална верзија истражног списка изгубљена (видети § 68 изнад).

160. Комисија се сада осврће на процену ове истраге у погледу првог дела процедуралне обавезе сходно члану 2 ЕКЈП, односно утврђивања судбине г. Слободана Пејчиновића. Комисија напомиње да се и даље не зна где се он налази. Комисија такође напомиње да је МКЦК прикупио анте-мортем податке о жалиочевом несталом сину пре 22. децембра 2001. године (видети §45 изнад).
161. С тим у вези, Комисија сматра да је прикупљање ДНК узорака само по себи од суштинског значаја, јер обезбеђује неопходан материјал за будућа компаративна истраживања и могућу идентификацију пронађених посмртних остатака. Међутим, пошто у случају овог предмета до такве идентификације није дошло, Комисија се сада враћа на истрагу коју је спровела полиција УНМИК-а и циљу идентификације починилаца и довођење истих пред лице правде, што представља други елемент процедуралне обавезе из члана 2 ЕКЈП.
162. Што се тиче захтева за брзину и ефикасност, Комисија има у виду да је код сваке истраге, а нарочито код истраге нестанка у околностима опасним по живот, почетна фаза од кључне важности и да она мора да испуни два главна циља: утврђивање правца истраге и обезбеђивање очувања и прикупљања доказа за евентуалан судски поступак (видети мишљење Комисије по сличном питању изражено у предмету X, бр. 326/09 и остали, мишљење од 6. јуна 2013, § 81).
163. У том погледу, Комисија подсећа да су отмица и нестанак г. Слободана Пејчиновића одмах пријављени КФОР-у (видети § 30 изнад). Као што је горе утврђено, УНМИК је сазнао за отмицу и нестанак жалиочевог сина јуна 2001. године, а ЈНЛ полиције УНМИК-а је покренуо прву истрагу по овом предмету до краја 2001. године (видети § 152 изнад). Комисија такође напомиње да у спису не постоји запис који показује да је КФОР предао неопходне информације полицији УНМИК-а одмах након што је она постала укључена у овај случај, јуна 1999. године или бар убрзо након јуна 2000. године, када је полиција УНМИК-а у потпуности преузела полицијске функције у овом региону (видети § 156 изнад).
164. Међутим, непосредна реакција полиције УНМИК-а била је ограничена на ЈНЛ-ову првобитну процену информација, упис предмета и унос информација у ЈНЛ-ову базу података (видети § 42 изнад). ЈНЛ је закључио да у овом случају постоји простор за истражне радње против особа за које се сумња да су починиле ратни злочин и касније је затражио од ЦЈКИ-ја, који има примарну улогу у истраживању ратних злочина унутар полиције УНМИК-а, да преузме истрагу (ibid).
165. ЦЈКИ је у одговору затражио додатне информације у вези с овим предметом. Иако би имена осумњичених која ЈНЛ достави ЦЈКИ-ју обично била довољна за проналажење лица и обављање разговора с њима, начелник ЦЈКИ-ја је одлучио да ће ЦЈКИ „одложити истрагу“ док не добије додатне информације од ЈНЛ-а (видети § 43 изнад). У спису се не налази одговор на овај захтев.
166. Комисија разуме да ЈНЛ јуна 2001. године једноставно није имао информације које је тражио ЦЈКИ. Међутим, уместо да објасни ову чињеницу ЦЈКИ-ју и затражи од њих да предузму значајне истражне радње, ЈНЛ је очигледно закључио да ЦЈКИ није желео да истражи предмет и да је очекивао од ЈНЛ-а да „то учини уместо њих“ (видети § 44 изнад). ЈНЛ је забележио ЦЈКИ-јев одговор „како би показао потешкоће

у раду и сачекао сарадњу ЦЈКИ-ја“⁷. Осим прегледа предмета 2004. године (видети § 54 изнад), изгледа да ЈНЛ никада није предузео никакву даљу радњу у вези с овим предметом.

167. Комисија са забринутошћу напомиње да, због недостатка ефикасне комуникације и сарадње између ове две јединице полиције УНМИК-а, никаква даља радња није предузета све до 2003. године, када је ЦЈКИ временом покренуо значајну истрагу овог предмета (видети § 48 изнад), када му га је КФОР коначно предао. То се догодило упркос чињеници да су информације које се налазе у спису очигледно биле исте као оне из 2001. године. Одлагање од годину и по дана (од јуна 2001. до фебруара 2003. године), према мишљењу Комисије, није оправдано.
168. Комисија истиче да мора да ограничи своје закључке на документе које јој је званично предочио УНМИК. На основу ових докумената, Комисија мора да закључи да полиција УНМИК-а није спровела никакве значајне истраге у најкритичнијем периоду, 1999. године или бар 2001. године, када су информације о отмици и нестанку г. Слободана Пејчиновића очигледно стигле до УНМИК-а. Према мишљењу Комисије, ово одлагање је створило додатне проблеме истражитељима који су почели да раде на овом предмету у каснијим фазама. На то указује ситуација са којом су се суочили истражитељи ЈИРЗ-а 2008. године, када нису могли да обаве разговор са осумњиченим, г. Б. К, пошто нису могли да га пронађу (видети § 89 изнад). Стога, по мишљењу Комисије, ова истрага очигледно није испунила захтеве брзине и експедитивности.
169. При процени истраге у односу на потребу да се предузму разумни истражни кораци и да се испрати очигледан след истраге како би се добили докази, Комисија узима у обзир чињеницу да прописно вођен истражни спис треба да садржи записе свих истражних активности и, нарочито, разговора вођених са жалиоцем, осумњиченима и свим потенцијалним сведоцима нестанка. У свим случајевима, такви разговори би требало да се обаве што је пре могуће и требало би да буду забележени и сачувани у предметном спису⁷.
170. Као што је горе споменуто, ЦЈКИ је покренуо истрагу отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића тек фебруара 2003. године (видети § 167). Комисија у овом контексту напомиње да је полиција од самог почетка имала изјаву г. и гђе Пејчиновић коју су дали 2001. године. Поред тога, у неколико новинских чланака који се налазе у спису наведене су чињенице које су им биле познате уз још више детаља. Такође треба напоменути да је ЦЈКИ успео да релативно брзо организује први званични разговор са г. и гђом Пејчиновић, маја 2003. године, уз помоћ српских органа. Иако са сâмим жалиоцем никада није обављен званичан разговор, он је био присутан приликом тог разговора, стога је полиција с правом сматрала да нема потребе да посебно забележи његову изјаву.
171. Комисија са забринутошћу напомиње да су имена три лица која су г. и гђа Пејчиновић оптужили да су намерно преварили њиховог сина како би га „предали“ ОВК била

⁷ Видети: Приручник Уједињених нација о ефикасном спречавању и истрази ванправних, произвољних и преких егзекуција, усвојен 24. маја 1989. године од стране Економског и социјалног савета, Резолуција 1989/65.

позната полицији из њихове писане изјаве, коју је српски МУП проследио УНМИК-у јуна 2001. године (видети §§40-41 изнад), као и из изјаве гђе Пејчиновић коју је полиција УНМИК-а забележила маја 2003. године (видети §§ 49-50 изнад). Међутим, двојица од њих, г. Б. А. и г. Б. Х, била су саслушана тек 2008. године, док је трећи, г. Б. К, напустио Косово неколико година раније, тако да није био саслушан. У спису није забележена никаква активност у покушају да се он пронађе ван Косова.

172. Родитељи су такође доставили имена још четворо могућих сведока, М. Б, М. В. и В. В. и г. Р. Б; достављена је фотографија г. Р. Б. (видети § 41 изнад). Међутим, никада није обављен разговор ни са једним од њих.
173. У том погледу, Комисија напомиње да је у ЈНЛ-овом Извештају о анте-мортем истрази (видети §§ 54-57 изнад) наведено да, у време састављања тог Извештаја (2004 – 2005), „није било могуће ступити у контакт ни са једним сведоком јер, према расположивим информацијама, они живе ван Косова или информације о њиховој локацији тренутно нису доступне“. Комисији није јасно на које информације се истражитељ позивао јер је до 2005. године спис свакако садржао имена потенцијалних осумњичених, док је било релативно лако лоцирати друге сведоке уз помоћ жалиоца и његове супруге. У истом Извештају се даље наводи да „Та тројица Албанаца који су били са НЛ пре његовог нестанка позвани су на испитивање и наводно су ослобођени свих оптужби јер су пуштени на слободу“.
174. Комисија понавља да чак ни сада у спису не постоје документа која одражавају активности КФОР-а у вези са г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К, које је италијански КФОР можда наводно предузео 1999. године, на инсистирање гђе Пејчиновић. Стога није јасно с којим информацијама је истражитељ ЈНЛ-а баратао и како је дошао до таквих закључака. Такође, није забележена ниједна активност како би се добиле те информације или како би се контактирали осумњичени или сведоци, пре него што је одлучено да ЈНЛ-ова истрага остане неактивна фебруара 2005. године.
175. Полиција такође никада није покушала да идентификује места која би им омогућила да боље разумеју околности могућег злочина који је предмет истраге, што би био један од основних корака у случајевима у којима постоји мало доказа. Та места би укључивала пут којим су тог дана ишли г. Слободан Пејчиновић и г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К, као и места на којима су заустављени и притворени. Комисија такође узима у обзир чињеницу да је адекватна истрага тако озбиљних злочина требало такође да обухвати, поред забележених разговора са жалиоцем, осумњиченима и сведоком, идентификацију појединаца који живе или су се нашли у области наводног злочина и обављање разговора са њима, нарочито са онима који су били присутни у време отмице и који би стога можда могли да посведоче о нечему („претрага“ те области) и особама које су познавале жртву и осумњичене, јер њима могу бити познати евентуални мотиви.
176. Други очигледан след истраге био би саслушање бивших команданата ОВК или припадника ОВК који су вршили операције у области Пећи у то време, што би могло довести бар до идентификације места где су жртва и остали мушкарци били испитивани и притворени. Такође, било је могуће затражити од италијанског КФОР-а да достави записе везане за акцију карабинијера у вези с овим инцидентом, која је предузета јуна 1999. године. Поред тога, у Резимеу предмета од 21. маја 2003. године

(видети § 71 изнад), истражитељ ЦЈКИ-ја задужен за овај предмет такође је препоручио контактирање МКТЈ-а и начелника КНЛСМ-а, вероватно у вези са њиховим могућим активностима у погледу овог предмета. Дана 19. јула 2003. године, други ЦЈКИ-јев истражитељ такође је препоручио проверу свих расположивих база података у вези са предметом и тројицом осумњичених и проналажење додатних сведока и обављање разговора с њима (видети § 72 изнад). Међутим, чини се да ниједна од ових радњи није предузета.

177. Комисија напомиње да је ЦЈКИ обуставио истрагу отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића (видети § 73 изнад) у одређеној мери због информације коју је дала гђа Пејчиновић, када је, у покушају да истражитељима обезбеди што више трагова, изјавила да се њен син налази на фотографији из 2001. године, у униформи ОВПМБ-а (видети § 50 изнад). Да је тачна, ова информација би указала на то да је жалиочев син жив, што је навело ЦЈКИ да обустави своју истрагу, јер су у његовој надлежности били једино ратни злочини.
178. Међутим, Комисија подсећа на свој став везан за категоризацију предмета у „активне“ и „неактивне“ изражен раније у сличним предметима (видети нпр. ХРАП, Б. А, бр. 52/09, мишљење од 14. фебруара 2013. године, § 82). Према њеном мишљењу, „до било какве категоризације истраге требало би да дође тек након што буде предузет минимум могућих истражних активности и након што се прикупе и анализирају информације до којих се могло доћи“. У овом случају, прво, такво давање приоритета није требало да се обави у најранијим фазама, бар не пре него што је са осумњиченима и сведоцима обављен разговор о околностима везаним за отмицу и нестанак, нарочито због тога што је до њих дошло у околностима очигледно опасним по живот.
179. Комисија такође напомиње да је, како би искључио могућност да се г. Слободан Пејчиновић заиста налази на фотографијама које је његова мајка видела у новинама, убрзо након што је обављен разговор са жалиоцем, први истражитељ ЦЈКИ-ја који је радио на овом предмету планирао да „обави техничку анализу фотографија и провери податке о члановима ОВПМБ-а“ (видети § 71 изнад). Други истражитељ ЦЈКИ-ја је 19. јула 2003. године потврдио да ове провере морају да се обаве (видети § 72 изнад). Међутим, упркос две претходне процене и препоруке двоје ЦЈКИ-јевих истражитеља, само три дана касније, предмет је категорисан као „приоритет 4“, који је очигледно најнижи, обустављен од стране ЦЈКИ-ја и враћен ЈНЛ-у. Након тога, ЦЈКИ (касније ЈИРЗ) није обављао никакву истрагу све до краја 2007. године, када се ОП укључио (видети §§ 73-76 изнад).
180. У том погледу, Комисија подсећа да је 2001. године ЦЈКИ већ одбио да истражује овај случај, упркос захтеву ЈНЛ-а и доступним траговима који су водили до потенцијалних осумњичених. Чини се да ни ова друга одлука није оправдана. Поред тога, Комисији се чини да је ЦЈКИ тражио разлоге да не истражује овај предмет.
181. У погледу периода у току ког је имала надлежност, почевши од 23. априла 2005. године, Комисија напомиње да је након тог критичног датума током наредне две године постојао пропуст по питању спровођења неопходних истражних радњи, у складу са континуираном обавезом истраге (видети § 138 горе у тексту), чиме је процена целе истраге доведена у временски период под надлежношћу Комисије.

182. Комисија напомиње да је активност по овом предмету почела тек након што је ОП примио писмо српског Суда за ратне злочине у вези с овим предметом, 15. октобра 2007. године, у коме се траже ажуриране информације о његовом статусу (видети § 74 изнад). Као што се види из списка, тада су судски органи УНМИК-а по први пут били обавештени о овом предмету, што је у супротности са правном обавезом полиције да обавести јавног тужиоца о свакој кривичној пријави коју прими сходно применљивом Закону о кривичном поступку Југославије или касније Привременом закону о кривичном поступку Косова (видети § 75 изнад).
183. ЈИРЗ је пронашао предметни спис, прегледао га и, 22. октобра 2007. године, навео у извештају да истрага указује на то да нема доказа о отмици или ратном злочину, да нема физичких доказа ни очевидаца отмице и препоручио је да, због недостатка доказа, „предмет треба да остане затворен“. Ипак, МТ који је прегледао предмет није се сложио и, 31. јануара 2008. године, издао је захтев за спровођење истраге против г. А. Б, г. Б. Х. и г. Б. К. због сумње да су помогли у почињавању ратних злочина; полицији је наређено да обави разговор са осумњиченима, прибави фотографије, организује форензичку анализу фотографија и поднесе извештај МТ-у до 15. марта 2008. године. Комисија напомиње да су ово практично исте активности које су препоручили истражитељи ЦЈКИ-ја 2003. године (видети § 179-180 изнад). Иако су временом спроведене, њима нису надокнађени пропусти у истрази до којих је претходно дошло.
184. Марта 2008. године, истражитељ ЈИРЗ-а је обавио разговор само са двојицом осумњичених, јер трећи није пронађен. Међутим, осумњичени нису признали никакву одговорност везану за отмицу г. Слободана Пејчиновића од стране ОВК и његов каснији нестанак и нису пружили нове трагове (видети §§ 80-83 изнад).
185. Истражитељ је такође контактирао жалиочеву супругу и добио фотографије које су биле потребне ради поређења. Међутим, суочио се са ситуацијом да ниједна форензичка институција на Косову није имала потребну експертизу (видети § 78 изнад). Уз помоћ МТ-а, службеник полиције УНМИК-а који је имао потребно стручно форензичко знање обавио је прелиминарну анализу фотографија (видети §§ 84-87 изнад). Међутим, због недостатака у достављеном материјалу, овај експерт је дао само вероватан закључак, односно није искључио могућност да је г. Слободан Пејчиновић фотографисан 2001. године у ужој Србији.
186. Истражитељ ЈИРЗ-а такође је разговарао о овом предмету са службеником КНЛСМ-а, који је изгледа изјавио да особа на фотографији није г. Слободан Пејчиновић јер је он „убијен током рата, али КНЛСМ још увек није могао да нађе његово тело“ (видети § 90 изнад). Није јасно да ли су КНЛСМ-у биле доступне додатне информације које би довеле до таквог закључка. У сваком случају, у спису не постоји ниједна званична изјава или извештај у том погледу.
187. Истражитељ је такође добио информације везане за осумњичене из различитих база података. У једној од њих је очигледно било споменуто да су г. Б. Х. и г. Б. К. били „војници/борци“ ОВК у релевантно време (видети § 65 изнад). Иако је требало да истражитељ провери ове информације (видети § 85 изнад), у спису не постоје релевантни резултати.

188. Упркос овим недостацима, 10. маја 2008. године, ЈИРЗ-ов истражитељ је закључио да нема даљих трагова који би били обрађени и препоручио је да овај предмет буде „привремено затворен“ (видети § 90 изнад). Међутим, када је предмет предат ЕУЛЕКС-у, 29. децембра 2008. године, он је још увек био отворен (видети § 97 изнад). Временом је одбачен одлуком ЕУЛЕКС-овог тужиоца, 30. септембра 2013. године (видети § 93 изнад).
189. Комисија такође подсећа на аргумент СПГС-а да „без сведока који би иступили или откривених физичких доказа, у полицијским истрагама неминовно долази до застоја услед недостатка доказа“ (видети 119 изнад). У том погледу, Комисија мора да напомене да код скоро сваке истраге у почетној фази недостаје значајна количина информација. Проналажење неопходних информација како би се надокнадили ови недостаци јесте главни циљ сваке истражне активности. Дакле, истражни органи не би требало да користе недостатак информација као аргумент да оправдају своју неактивност. Спис који је био доступан Комисији не приказује ниједну такву активност. Стога се чини да је, уместо да активно трага за информацијама и траговима, полиција УНМИК-а једноставно чекала да се додатне информације појаве саме од себе. У овој ситуацији, то је могло довести до губитка потенцијалних доказа (видети, на пример, ХРАП, предмет *II. С*, бр. 48/09, мишљење од 31. октобра 2013, § 107).
190. Комисија у овом контексту напомиње да уколико се информације не обрађују, не развијају или не поткрепљују другим доказима и не ставе у одговарајући облик, ма колико ваљане те информације биле у односу на злочин који је под истрагом, оне неће моћи да допринесу његовом решавању. Да би биле прихваћене на суду, информације морају да постану докази, а то је остварљиво једино путем истражних активности које се предузимају у складу са применљивим законима кривичног поступка. У овом случају, изгледа да полиција уопште није учинила никакве напоре у том правцу (видети нпр. ХРАП, *Тодоровски*, бр. предмета 81/09, мишљење од 31. октобра 2013. године, § 116).
191. Комисија такође сматра да је полиција УНМИК-а, пошто посмртни остаци г. Слободана Пејчиновића нису били пронађени и лица одговорна за злочин нису била идентификована, имала обавезу да користи средства која су јој на располагању како би редовно пратила напредак истраге да би била сигурна да ништа није занемарено и да је сваки нови доказ узет у разматрање, и како би обавестила његове сроднике о напретку истраге.
192. Као што је горе описано, полиција УНМИК-а је прегледала ову истрагу више пута (видети §§ 42-44, 54-57, 68, 71-73, 76, 90-91 изнад). Међутим, Комисија напомиње да већина значајних радњи које су истражитељи препоручили по први пут 2003. године није обављена до 2008. године, када је тужилац прегледао списе и дао јасне налоге полицији. Стога, према мишљењу Комисије, преглед овог предмета који је обавила полиција УНМИК-а није био адекватан, јер полиција или није идентификовала пропусте и истражном поступку или није предузела радње које су препоручене.
193. Према спису, УНМИК-ов ОП је сазнао за овај предмет крајем 2007. године, што је више од осам година од како је дошло до отмице и нестанка г. Слободана

Пејчиновића и око шест година након што је предмет први пут пријављен УНМИК-у (видети §§ 74-75 изнад). Према мишљењу Комисије, правилан тужилачки преглед ове истраге у ранијој фази могао је нагнати полицију УНМИК-а да предузме додатне радње, тако да предмет не би остао без ваљаних активности наредних година (упоредити са предметом *Стојковић*, бр. 87/09, мишљење ХРАП-а од 14. децембра 2013. године, § 160).

194. Комисија такође напомиње да изгледа да тужилац није спровео додатни преглед или донео одлуку у вези с налазима и закључцима полиције УНМИК-а, који су достављени по захтеву МТ-а, 2008. године. Из истражног списка се види да је предмет крајем 2008. године, када је предат ЕУЛЕКС-у, био још увек отворен. То може указати на то да је УНМИК-ов ОП сматрао да се ипак мора предузети нека мера, упркос индикацији да ЕУЛЕКС није желео да наследи овај предмет (видети § 66 изнад).
195. Иако се предајом списка ЕУЛЕКС-у ефективно завршава надлежност Комисије *ratione temporis* у вези с овим предметом, Комисија не може занемарити чињеницу да се горепоменућа пресуда ЕУЛЕКС-овог тужиоца, којом је истрага закључена (видети § 188), ослања само на закључке које је полиција УНМИК-а доставила УНМИК-овом МТ-у 2008. године, који су, као што је горе описано, у најмању руку, били недовољно основани. СПГС је напоменуо то исто (видети § 123 изнад).
196. Што се тиче захтева за јавни надзор, Комисија подсећа да члан 2 такође захтева укључивање блиског сродника у истрагу у мери која је неопходна да се заштите његови или њени законски интереси.
197. Као што је горе приказано, из истражног списка се види да је полиција УНМИК-а први пут контактирала г. и гђу Пејчиновић у вези с ажурираним информацијама везаним за истрагу априла 2003. године (видети § 48 изнад), иако није јасно да ли је тај допис икада стигао до њих. Вероватно су обавештени о статусу предмета током разговора маја 2003. године. Следећи, и последњи, забележени контакт између полиције УНМИК-а и жртвиних родитеља обављен је телефонским путем, између ЈИРЗ-овог истражитеља и гђе Пејчиновић, фебруара 2008. године (видети § 77 изнад). Ту чињеницу поготово треба проценити у светлу чињенице да је УНМИК најкасније од јуна 2001. године био обавештен о наводној отмици и нестанку жалиочевог сина у околностима опасним по живот и о томе да у истрази недостају информације. Поред тога, фебруара 2008. године, гђа Пејчиновић је изненађујуће обавештена о томе да је истражитељ тек тада почињао истрагу отмице њеног сина и од ње је затражено да достави фотографије о којима је она обавестила полицију УНМИК-а пет година раније и већ их је доставили полицији. Такође треба напоменути да родитељи г. Слободана Пејчиновића до данашњег дана нису обавештени о томе да је ЕУЛЕКС затворио њихов предмет. Комисија стога сматра да истрага није била отворена за јавни увид, као што то налаже члан 2 ЕКЈП.
198. По мишљењу Комисије, очигледан недостатак непосредне реакције, или довољних активности у каснијим фазама, од стране полиције УНМИК-а и ОП-а могао је да укаже починиоцима на то да надлежни органи нису могли или да нису били вољни да истраже таква кривична дела. Такав став надлежних органа према најозбиљнијим злочинима у било ком друштву, а нарочито у околностима након сукоба, неминовно

ствара културу некажњивости међу починиоцима злочина и може само да доведе до погоршања ситуације. Проблеми са којима се УНМИК сусрео на почетку своје мисије, који су размотрени изнад, не оправдавају такву неактивност, било на почетку или касније. Наравно, према мишљењу Комисије, оваква неактивност није помогла УНМИК-у да смири „страсти и тензије ... које су биле изражене међу свим етничким групама, а које су се појачавале извештајима о несталим или убијеним особама“, као што је поменуо СПГС (видети § 114 горе у тексту).

199. У светлу мана и недостатака који су горе описани, Комисија закључује да УНМИК није спровео ефикасну истрагу отмице и нестанка г. Слободана Пејчиновића. У складу с тим, постојало је кршење члана 2, процедуралног проширења, ЕКЉП.

В. Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

200. Комисија сматра да се жалилац позива, у суштини, на повреду права на забрану нечовечног или понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП.

1. Опсег разматрања Комисије

201. Комисија ће размотрити наводе сходно члану 3 ЕКЉП, примењујући исти опсег разматрања који је предвиђен чланом 2 (видети §§100 - 105 горе у тексту).

202. Комисија подсећа да је Европски суд за људска права закључио у много наврата да ситуација принудног нестанка покреће повреду члана 3 у погледу блиских сродника жртве. Суд наглашава да, у вези са чланом 3, „суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице 'нестао', већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. ЕСЉП (ВВ), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, *ЕКЉП*, 1999-IV; ЕСЉП (ВВ), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, *ЕКЉП*, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, наведен изнад у § 146, при § 139; ЕСЉП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 136, при § 74; ЕСЉП, *Алпату Исраилова против Русије*, бр. 15438/05, пресуда од 14. марта 2013, § 69; видети такође ХРАП, *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009, § 41). „Сродник може тврдити да је директна жртва понашања надлежних органа поготово у погледу тих реакција и ставова“ (видети, између осталих, ЕСЉП, *Ер и остали против Турске*, бр. 23016/04, пресуда од 31. јула 2012, § 94).

203. На крају, када се ради о душевној патњи изазваној реакцијама надлежних органа на нестанак, наводна повреда је у супротности са материјалним елементом члана 3 ЕКЉП, а не процедуралним елементом, као што је случај у погледу члана 2 (ЕСЉП, *Гелајев против Русије*, бр. 20216/07, пресуда од 15. јула 2010, §§ 147-148).

2. Поднесци страна

204. Жалилац наводи да су изостанак информација и неизвесност у вези са отмицом и нестанком г. Слободана Пејчиновића, поготово услед пропуста УНМИК-а да ваљано истражи његову отмицу и нестанак, изазвали душевну бол њему и његовој породици.

205. Коментаришући овај део жалбе, СПГС прихвата да ситуација везана за сроднике несталих лица може покренути питања нечовечног и понижавајућег поступања супротног члану 3 ЕКЉП, према коме „... наводна повреда права лежи у реакцији и ставовима надлежних органа према ситуацији када им је на њу указано“. СПГС такође прихвата да је средство између жалиоца и његовог несталог сина најнепосреднија могућа.
206. Међутим, СПГС одбацује наводе, наглашавајући да, прво, жалилац није присуствовао нестанку нити је био у непосредној близини тог места у време када је до њега дошло и, друго, жалилац није изнео тврдње о икаквим лошим намерама особља УНМИК-а укљученог у случај нити доказ о било каквом неуважавању озбиљности случаја или осећања жалиоца и његове породице која проистичу из нестанка г. Слободана Пејчиновића.
207. СПГС закључује да се разумљива и очигледна душевна патња жалиоца не може приписати УНМИК-у већ је она „последница природне патње проузроковане нестанком блиског члана породице“. Тако, према наводима СПГС-а, патњи жалиоца недостају карактеристике које би је разликовале од емотивног бола за који се може сматрати да је нужно изазван код сродника жртве озбиљних кршења људских права.
208. Следствено томе, СПГС тражи од Комисије да одбаци овај део жалбе пошто није дошло до кршења члана 3 ЕКЉП.
209. СПГС у својим поднесцима од 18. фебруара 2014. године (видети § 120 изнад) није доставио додатне коментаре.

3. Процена Комисије

а) Општа начела која се тичу обавезе сходно члану 3

210. Као и члан 2, члан 3 ЕКЉП обухвата једну од основних вредности у демократским друштвима (ЕСЉП, *Талат Тепе против Турске*, бр. 31247/96, од 21. децембра 2004, § 47; ЕСЉП [ВВ], *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, пресуда од 8. јула 2004, *ЕКЉП*, 2004-VII, § 424). Као што то потврђује апсолутни карактер који члан 15 § 2 ЕКЉП даје забрани мучења и нечовечног и понижавајућег поступања, та забрана се примењује чак и у најтежим околностима.
211. Наводећи општа начела применљива на ситуације у којима је наводно дошло до кршења обавезе сходно члану 3 ЕКЉП, Комисија напомиње да феномен нестанка представља сложен облик кршења људских права који се мора разумети и са којим се мора суочити на интегралан начин (видети случај ИАСЉП, *Веласкез Родригез против Хондураса*, наведен изнад у § 132, при § 150).
212. Комисија примећује да се обавеза сходно члану 3 ЕКЉП разликује од процедуралне обавезе надлежних органа сходно члану 2. Док се потоњом од надлежних органа захтева да предузму одређене правне радње које могу довести до идентификације и кажњавања одговорних лица, прва поменута обавеза је општија, више је хуманитарног карактера и односи се на реакцију надлежних органа на патњу сродника лица која су нестала или су убијена.

213. КЉП такође препознаје нестанке као озбиљно кршење људских права. У својој одлуци од 21. јула 1983. године, у предмету *Квинтерос против Уругваја*, Комитет је навео да нестанци представљају озбиљна кршења права сродника несталог лица, који пате услед душевног бола који траје све док траје неизвесност у погледу судбине њихових вољених, често и више година (видети КЉП, Саопштење бр. 107/1981, УН док. СГПП/Ц/ОП/2 при 138 (1990), § 14). Поред тога, у својој одлуци од 15. јула 1994. у предмету *Мохика против Доминиканске Републике*, КЉП је сматрао да је „нестанак лица нераскидиво повезан са поступањем које представља повреду члана 7 [Споразума]“, којим се такође забрањује мучење, нечовечно или понижавајуће поступање и кажњавање (видети КЉП, Саопштење бр. 449/1991, УН док. СГПП/Ц/51/Д/449/1991 (1994), § 5.7).
214. По питању тога да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП, Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права и на своју сопствену судску праксу. Европски суд прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом тешког кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвог сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“ (видети ЕСЉП, *Басајева и остали против Русије*, бр. 15441/05 и 20731/04, пресуда од 28. маја 2009, § 159; ЕСЉП, случај *Ер и остали против Турске*, наведен изнад у § 202, при § 94).
215. Комисија напомиње да, при процени емоционалне патње жртава, Европски суд такође разматра следеће околности: трајање самог нестанка и периода током којег није било информација о судбини несталог лица и истрази коју воде надлежни органи; изостанак било какве „смилене“ акције надлежних органа, упркос чињеници да су им се жалиоци обратили како би пријавили нестанак свог сродника и поделили са њима информације које имају; изостанак могућег објашњења или информација о судбини несталог сродника упркос личним или писменим упитима упућеним званичним органима (видети, између осталих предмета, ЕСЉП, *Ер и остали против Турске*, наведен изнад, § 96; ЕСЉП, *Османоглу против Турске*, бр. 48804/99, пресуда од 24. јануара 2008, § 97). Други фактор који доводи до утврђивања повреде члана 3 ЕКЉП јесте континуирана природа психолошке патње сродника жртве нестанка (ЕСЉП, *Салаков и Ислијамова против Украјине*, бр. 28005/08, пресуда од 14. марта 2013. године, § 201).
216. КЉП је такође разматрао то питање и препознао чланове породица несталих лица као жртве повреде члана 7 Споразума: родитеље (*Бушерф против Алжира*, Саопштење бр. 1196/2003, разматрања од 30. марта 2006, § 9.7, СГПП/Ц/86/Д/1196/2003), децу (*Зарзи против Алжира*, Саопштење бр. 1780/2008, разматрања од 22. марта 2011, § 7.6, СГПП/Ц/101/Д/1780/2008), браћу и сестре (*Ал-Абани против Либијске Арапске Демахирије*, Саопштење бр. 1640/2007, разматрања од 26. јула 2010, § 7.5,

СГПП/Ц/99/Д/1640/2007), супружнике (*Бусруал против Алжира*, Саопштење бр. 992/2001, разматрања од 30. марта 2006, § 9.8, СГПП/Ц/86/Д/992/2001) и тетке/тече, ујне/ујаке, стрине/стричеве (*Беназиза против Алжира*, разматрања од 26. јула 2010, § 9.4, СГПП/Ц/99/Д/1588/2007; *Башиша против Либијске Арапске Џамахирије*, разматрања од 20. октобра 2010, § 7.2, СГПП/Ц/100/Д/1776/2008). Комитет оправдава овако широко разумевање статуса жртве због патње и бола који су начињени члановима породица нестанком особе, који су често појачани недовољним напорима надлежних органа да истраже нестанак како би установили судбину жртве и извели починиоце пред лице правде (*Абуседра против Либијске Арапске Џамахирије*, Саопштење бр. 1751/2008, разматрања од 25. октобра 2010, § 7.5, СГПП/Ц/100/Д/1751/2008). У случају *Амиров против Руске Федерације*, Комитет је приметио да „без жеље да наведе све околности индиректног стварања жртава, Комитет сматра да пропусти државе као стране која је одговорна за спровођење обавеза истраживања и разјашњавања околности злочина који је претрпела директна жртва обично може представљати фактор. Додатни фактори могу бити неопходни. У овом случају, Комитет напомиње ужасне услове у којима је аутор пронашао осакаћене посмртне остатке своје супруге (...), након одуговлачених, спорадичних мера које су предузете како би се истражиле околности које су довеле до горепомнутих закључака о постојању повреда чланова 6 и 7, тумачених заједно са чланом 2, ставом 3. Комитет сматра да, узете у обзир заједно, околности захтевају да Комитет закључи да су и права аутора сходно члану 7 такође прекршена“ (видети КЈЛП, *Амиров против Руске Федерације*, наведено у § 147 изнад, при § 11.7).

217. Комисија такође узима у обзир чињеницу да, према наводима Европског суда, анализа реакције надлежних органа не треба да се ограничи ни на какве конкретне манифестације ставова тих органа, изоловане инциденте нити на процедуралне чинове; на супрот томе, према мишљењу Суда, процена начина на који су надлежни органи тужене Државе реаговали на упите подносиоца жалбе, треба да буде глобална и континуирана (видети ЕСЈЛП, *Аџиш против Турске*, бр. 7050/05, пресуда од 1. фебруара 2011, § 45).
218. У том погледу, Европски суд је мишљења да би закључци из процедуралног проширења члана 2 такође били од директне важности при разматрању постојања кршења члана 3 (видети ЕСЈЛП, *Басајева и остали против Русије*, наведен изнад у § 214, при § 109; ЕСЈЛП, *Гелајевиј против Русије*, наведен изнад у § 203, при § 147; ЕСЈЛП, *Базоркина против Русије*, наведен изнад у § 146, при § 140).
219. Комисија примећује да је Европски суд већ установио повреде члана 3 ЕКЈЛП у погледу нестанака где је закључено да је сама Држава одговорна за отмицу (видети ЕСЈЛП, *Лулујев и остали против Русије*, бр. 69480/01, пресуда од 9. новембра 2006, §§ 117-118; ЕСЈЛП, *Кукајев против Русије*, бр. 29361/02, пресуда од 15. новембра 2007, §§ 107-110). Међутим, супротно томе, у случају који Комисија разматра, УНМИК ни на који начин није умешан у сам нестанак и не може се сматрати одговорним за душевну патњу подносиоца жалбе која јој је узрокована почињеним злочином.
220. Комисија узима у обзир да је, у изостанку закључка о одговорности Државе за нестанак, Европски суд пресудио да није убеђен да је понашање надлежних органа, иако немарно у довољној мери да представља кршење члана 2 у његовом процедуралном аспекту, могло само по себи изазвати душевну патњу подносиоца

жалбе већу од минималног нивоа јачине који је неопходан да би се сматрало да поступање лежи унутар опсега члана 3 (видети, између осталих случајева, ЕСЉП, *Товсултанова против Русије*, бр. 26974/06, пресуда од 17. јуна 2010, § 104; ЕСЉП, *Шафијева против Русије*, бр. 49379/09, пресуда од 3. маја 2012, § 103).

b) Применљивост члана 3 на контекст Косова

221. У погледу применљивости горенаведених стандарда на контекст Косова, Комисија се прво позива на своје разматрање истог питања у вези са чланом 2, наведено горе у тексту (видети §§ 141 - 150 изнад).

222. Комисија понавља да један функционалан систем за спровођење закона треба да узме у обзир заштиту потреба жртава и сведока, као и да размотри посебну рањивост расељених лица у ситуацијама након сукоба. Комисија је већ размотрила чињеницу да је Генерални секретар УН-а 2003. године описао систем полиције и правде на Косову као „функционалан“ и „одржив“ (видети § 24 горе у тексту).

223. Комисија поново напомиње да неће размотрити релевантну праксу нити наводне препреке спровођењу ефикасне истраге *in abstracto*, већ само у односу на њихову конкретну примену на дотичну жалбу, узимајући у обзир конкретне околности случаја.

224. Из тих разлога, Комисија сматра да мора да установи, у вези са сваким случајем, да ли би став и реакције УНМИК-ових органа на сам нестанак и на захтевање информација од стране жалилаца у вези са судбином њихових сродника и кривичном истрагом представљали повреду обавезе сходно члану 3, имајући у виду реалну ситуацију на Косову у релевантно време.

c) Усаглашеност са чланом 3 у овом предмету

225. У оквиру ових догађаја, Комисија у овом случају примећује одређен број фактора који, узети заједно у разматрање, покрећу питање повреде члана 3 ЕКЉП.

226. Комисија напомиње блискост породичних веза између жалиоца и г. Слободана Пејчиновића, с обзиром на то да је он његов отац.

227. Комисија подсећа на пропуст установљен горе у тексту у вези са процедуралном обавезом члана 2, упркос чињеници да је полиција УНМИК-а имала минимум информација потребних да води истрагу од самог почетка. Комисија напомиње да су УНМИК-ови органи контактирали жалиоца и његову супругу двапут, први пут ради обављања разговора, 2003. године, а други пут 2008. године, захтевом за достављање фотографија. Комисија истиче сарадњу жалиоцеве супруге, која је доставила фотографије како би помогла полицији. Као што је Комисија горе напоменула (видети § 177), чини се да су ове радње заправо допринеле одлуци полиције УНМИК-а да затвори предмет.

228. С тим у вези, Комисија понавља да, са становишта члана 3, она може да разматра реакције и ставове УНМИК-а у односу на жалиоца у целини. Изводећи закључке из

пропушта УНМИК-а да пружи могуће објашњење за изостанак редовног контакта са родитељима г. Слободана Пејчиновића, Комисија сматра да је ова ситуација, која се наставила током периода временске надлежности Комисије, изазвала озбиљну неизвесност жалиоца и његове породице у вези са судбином г. Слободана Пејчиновића и статусом истраге.

229. Као што је показано горе у тексту у вези са чланом 2, по овом случају није спроведена ваљана истрага. Полиција УНМИК-а је контактирала жалиоца и његову супругу само двапут, и до сада, скоро 15 година након отмице и нестанка њиховог сина, они нису добили никакве информације о његовој судбини или статусу истраге (видети § 93 изнад).
230. У светлу горенаведеног, Комисија закључује да је жалилац трпео тешку патњу и бол током продуженог и дуготрајног временског периода због начина на који су се органи УНМИК-а бавили предметом и због његове немогућности да сазна шта се десило његовом сину. У том погледу је очигледно да, у било којој ситуацији, бол оца који мора да живи у неизвесности у вези са судбином свог сина мора бити неподношљив.
231. Из горенаведених разлога, Комисија закључује да је УНМИК својим понашањем допринео патњи и душевном болу жалиоца, чиме је дошло до кршења члана 3 ЕКЉП.

V. ЗАКЉУЧНИ КОМЕНТАРИ И ПРЕПОРУКЕ

232. У светлу закључака Комисије о овом предмету, Комисија је мишљења да је потребан неки облик накнаде.
233. Комисија напомиње да принудни нестанци представљају озбиљна кршења људских права која се морају истражити и судски процесуирати под било каквим околностима. Комисија такође напомиње да је УНМИК, као територијална управа на Косову од 1999. до 2008. године, имао примарну одговорност да ефикасно истражи и кривично гони лица одговорна за отмицу и нестанак г. Слободана Пејчиновића и да његов пропуст да то учини представља настављено озбиљно кршење људских права жртве и њених сродника, поготово права на утврђивање чињеница.
234. Комисија истиче забринутост самог СПГС-а да су неадекватна средства, поготово на почетку УНМИК-ове мисије, довела до тога да испуњавање УНМИК-ових обавеза у погледу људских права буде тешко достигну.
235. Уобичајено би била одговорност УНМИК-а да предузме одговарајуће мере како би стао на крај запаженом кршењу права и, колико је то могуће, исправио последице истог. Међутим, као што је Комисија напоменула горе у тексту (видети § 18), одговорност УНМИК-а која се тиче судства на Косову завршила се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео потпуну радну контролу у области владавине права. УНМИК стога није више у позицији да предузима мере које ће имати директан утицај на истраге које су још увек на чекању пред ЕУЛЕКС-ом или локалним властима. Такође, након проглашења независности од стране Привремених институција самоуправе Косова 17. фебруара 2008. године и касније, ступањем на снагу косовског устава 15. јуна 2008. године, УНМИК је престао да обавља извршне функције на

Косову и та чињеница је ограничила његову могућност да пружи пуну и ефикасну репарацију за извршену повреду права, како је то прописано утврђеним начелима међународног права о људским правима.

236. Комисија сматра да ова чињенична ситуација не ослобађа УНМИК од одговорности да исправи, што је могуће више, последице кршења права за која је одговоран.

У погледу жалиоца и предмета, Комисија сматра прикладним да УНМИК:

- У складу са судском праксом Европског суда за људска права у вези са ситуацијама ограничене надлежности државе (видети ЕСЈП [ВВ], *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, пресуда од 8. јула 2004, *ЕКЈП*, 2004-VII, § 333; ЕСЈП, *Ал-Садун и Муфди против Уједињеног Краљевства*, бр. 61498/08, пресуда од 2. марта 2010, § 171; ЕСЈП [ВВ]), *Катан и остали против Молдавије и Русије*, бр. 43370/04, 8252/05 и 18454/06, пресуда од 19. октобра 2012, § 109), мора тежити томе да, уз сва дипломатска средства која су му доступна у односу на ЕУЛЕКС и косовске власти, добије уверавања да ће истраге које се односе на случај који се овом приликом разматра бити настављене у складу са захтевима ефикасне истраге предвиђеним чланом 2, да ће се утврдити околности везане за отмицу и нестанак г. Слободана Пејчиновића и да ће починиоци бити изведени пред лице правде. Жалилац и/или други блиски сродници треба да буду обавештени о том поступку и да добију увид у релевантну документацију, уколико је потребно;

- Јавно призна, у разумном року, одговорност у вези са пропустом УНМИК-а да адекватно истражи отмицу и нестанак г. Слободана Пејчиновића, као и са патњом и душевним болом до којих је касније дошло и јавно се извини жалиоцу и његовој породици у вези са тим;

- Предузме одговарајуће кораке за исплату адекватне надокнаде жалиоцу за моралну штету коју је претрпео због УНМИК-овог пропуста да спроведе ефикасну истрагу, као и за патњу и душевни бол које је жалилац претрпео услед понашања УНМИК-а.

Комисија такође сматра да је прикладно да УНМИК:

- У складу са Резолуцијом Генералне скупштине УН-а о „Основним начелима и смерницама у вези са правом на правни лек и репарацију за жртве грубог кршења међународног права које се тиче људских права и озбиљног кршења међународног хуманитарног права“ (А/Res/60/147, 21. март 2006. године), предузме одговарајуће кораке, путем других институција повезаних са УН-ом које раде на Косову, домаћих органа и невладиних организација, ради остваривања потпуног и свеобухватног програма репарације, укључујући реституцију, компензацију, рехабилитацију, сатисфакцију и гаранцију да се тако нешто неће поновити, за жртве из свих заједница које су претрпеле озбиљне повреде људских права током и након сукоба на Косову;

- Предузме одговарајуће кораке код надлежних органа Уједињених нација, укључујући Генералног секретара УН-а, ка додељивању одговарајућих људских и

финансијских ресурса како би се осигурало да Уједињене нације увек поштују стандарде међународних људских права, укључујући и ситуације када обављају административне и извршне функције на некој територији, и да обезбеди ефикасно и независно надгледање;

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- 1. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ПРОЦЕДУРАЛНЕ ОБАВЕЗЕ СХОДНО ЧЛАНУ 2 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 2. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА МАТЕРИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ СХОДНО ЧЛАНУ 3 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;**
- 3. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА УНМИК:**
  - а. ТРАЖИ ОД ЕУЛЕКСА ДА РАЗМОТРИ ПОНОВНО ОТВАРАЊЕ И НАСТАВАК КРИВИЧНЕ ИСТРАГЕ ОТМИЦЕ И НЕСТАНКА Г. СЛОБОДАНА ПЕЈЧИНОВИЋА;**
  - б. ЈАВНО ПРИЗНА ОДГОВОРНОСТ ЗА СВОЈ ПРОПУСТ ДА СПРОВЕДЕ ЕФИКАСНУ ИСТРАГУ У ВЕЗИ СА ОТМИЦОМ И НЕСТАНКОМ ЖАЛИОЧЕВОГ СИНА, КАО И ЗА ПАТЊУ И ДУШЕВНИ БОЛ ДО КОЈИХ ЈЕ ДОШЛО И ЈАВНО СЕ ИЗВИНИ ЖАЛИОЦУ И ЊЕГОВОЈ ПОРОДИЦИ;**
  - в. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ ЗА ИСПЛАТУ ОДГОВАРАЈУЋЕ НАДОКНАДЕ ЖАЛИОЦУ ЗА ПРЕТРПЉЕНУ МОРАЛНУ ШТЕТУ У ВЕЗИ СА УСТАНОВЉЕНИМ ПОВРЕДАМА ЧЛАНА 2 И ЧЛАНА 3 ЕКЉП;**

ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ КА ОСТВАРИВАЊУ ПОТПУНОГ И СВЕОБУХВАТНОГ ПРОГРАМА РЕПАРАЦИЈЕ;
  - д. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ У УЈЕДИЊЕНИМ НАЦИЈАМА КАО ГАРАНЦИЈУ ДА СЕ ИСТА СИТУАЦИЈА НЕЋЕ ПОНОВИТИ;**
  - ђ. ОДМАХ ПРЕДУЗМЕ ЕФИКАСНЕ МЕРЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРЕПОРУКА КОМИСИЈЕ И ОБАВЕСТИ ЖАЛИОЦА И КОМИСИЈУ О ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ОВОГ ПРЕДМЕТА.**

Ана Марија Ћезано
Заменик извршног службеника
Председавајући

Марек Новицки

СКРАЋЕНИЦЕ И АКРОНИМИ

- ЦЈКИ** – Централна јединица за кривичну истрагу
КЦКМ – Координациони центар за Косово и Метохију Владе Србије
СГПП – Међународни споразум о грађанским и политичким правима
ОП – Одељење правде
ОЈТ – Окружно јавно тужилаштво
ЕКЉП – Европска конвенција о људским правима
ЕСЉП – Европски суд за људска права
ЕУ – Европска унија
ЕУЛЕКС – Мисија владавине права Европске уније на Косову
СРЈ – Савезна Република Југославија
ХРАП – Саветодавна комисија за људска права
КЉП – Комитет за људска права Уједињених нација
ИАСЉП – Интерамерички суд за људска права
МКНЛ – Међународна комисија за нестала лица
МКЦК – Међународни комитет Црвеног крста
МКТЈ – Међународни кривични трибунал за бившу Југославију
МТ – Међународни тужилац
КФОР – Међународне безбедносне снаге (обично познате као косовске снаге)
ОВК – Ослободилачка војска Косова (на албанском: *Ushtria Çlirimtare e Kosovës* [УЏК])
ЈНЛ – Јединица за нестала лица
МУП – Министарство унутрашњих послова Србије
НАТО – Северно-атлантски споразумни савез
КНЛСМ – Канцеларија за нестала лица и судску медицину
ОЕБС – Организација за европску безбедност и сарадњу
СПГС – Специјални представник Генералног секретара
СТРК – Специјално тужилаштво Косова
ОВПМБ – Ослободилачка војска Прешева, Медвеђе и Бујановца (на албанском: *Ushtria Çlirimtare e Preshevës, Medvegjës dhe Bujanocit*)
УН – Уједињене нације
УНХЦР – Високи комесар Уједињених нација за избеглице
УНМИК – Привремена административна мисија Уједињених нација на Косову
КПИЖ – Комисија за проналажење и идентификацију жртава
ЈИРЗ – Јединица за истрагу ратних злочина